

Speciální základní škola Králíky,

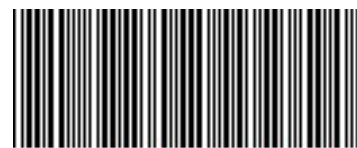
Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

W7PV3OP02UY

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM SpZŠ KRÁLÍKY

2022/2023

Č. j.: SpZSKr 594/2022

Minimální preventivní program (MPP) školy vychází z pokynů MŠMT č.j. 21 291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže a z metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Č. j. 20 006/2007 – 51.

Základní údaje o škole:

Název a adresa školy	Speciální základní škola Králíky Nábřežní 130, 561 69 Králíky		
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Zdeněk Nesvadba		
Telefon	465 631 186		
E-mail	zspkraliky@zspkraliky.cz		

Jméno a příjmení metodika prevence	Mgr. Martina Lenhartová		
Telefon	465 631 186		
E-mail	zspkraliky@zspkraliky.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	ne
Realizátor vzdělávání	CCV Ústí nad Orlicí		

Jméno a příjmení výchovního poradce	Mgr. Iva Nesvadbová		
Telefon	465 631 186		
E-mail	zspkraliky@zspkraliky.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	ne
Realizátor vzdělávání	-		

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

CÍL PRIMÁRNÍ PREVENCE:

Zvyšovat odolnost dětí vůči rizikovému chování, snižovat rizika vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže. Prioritou je výchova dětí ke zdravému způsobu života od nejtútlejšího věku, jak ve složce tělesné, duševní a sociální, tzn. osvojování si pozitivního sociálního chování a rozvíjení osobnosti dítěte.

VÝCHODISKA MPP:

- posouzení nejrozšířenějších projevů rizikového chování u dětí,
- osvědčené či nové projekty školy,
- současný stav – klady a zápory,
- klima školy,
- výchovně vzdělávací proces,
- spolupráce školy s různými institucemi,
- finanční zajištění programů

ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE NA SpZŠ KRÁLÍKY

Speciální základní školu Králíky navštěvuje ve školním roce 2022/2023 celkem 30 žáků, je zde zaměstnáno 12 pedagogických pracovníků, 3 provozní zaměstnanci. 1. stupeň speciální školy (ŠVP ZŠS) navštěvují 3 žákyně, 2. stupeň 7 žáků. 1. stupeň základní školy (ŠVP ZŠ) navštěvuje 8 žáků a 2. stupeň 12 žáků. Naši školu navštěvují žáci místní i žáci ze spádových obcí – Červená Voda, Bílá Voda, Moravský Karlov, Boříkovice, Prostřední Lipka, Lichkov, Dolní Morava. Školu navštěvují žáci i ze sociálně slabých rodin. Naše škola nabízí žákům 1. stupně využívání školní družiny, kroužek „Logopedie hrou“ pro žáky s vadami řeči. V rámci EU dotací mohou žáci navštěvovat v odpoledních hodinách kroužek „Doučování z Angličtiny a kroužek „Klub deskových her“. Vzhledem k tomu, že naši školu navštěvují také žáci s poruchou autistického spektra, zaměřuje se škola na vzdělávání pedagogů v této oblasti, spolupracuje dle potřeby s odbornými pracovišti (PPP, SPC, RIC Lanškroun).

V loňském školním roce se celý pedagogický sbor účastnil vzdělávání Zvládání chování náročné na péči a rozvoj sociálních dovedností u dětí s PAS.

V naší škole panuje vstřícné a přátelské prostředí, jsme „Zdravou školou“. Žáci jsou v rámci projektů a aktivit školy vedeni ke spolupráci, pomoci slabším či handicapovaným spolužákům. Trvale pracujeme na budování a posilování dobrých vztahů ve třídách i celé školy – třídní pravidla, školní řád. Na škole je zaveden poradenský systém v podobě konzultačních hodin výchovného poradce, školního metodika prevence a třídních učitelů pro žáky i rodiče, schránky důvěry, prostřednictvím informací z oblasti prevence na nástěnce, působením školního poradenského pracoviště. Žáci se podílí na zvelebování školního prostředí výzdobou šaten, nástěnek, chodeb. Zůstáváme věrni našim tradicím – výstavy, vánoční besídka, vánoční jarmark, sportovní utkání aj.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

V loňském školním roce byl realizován projekt Den v přírodě, Den bezpečnostních složek, dvoudenní projekt „Správná cesta 2“ zaměřený na posilování vzájemných vztahů mezi žáky, žáky a pedagogy, vzájemnou spolupráci. V rámci tohoto projektu byl realizován interaktivní program Krajského centra primární prevence v Ústí nad Orlicí „Stonožka“ (posilování zdravých a vrstevnických vztahů, prevence šikany a agrese) a program „Do dna“ (prevence zneužívání alkoholu). Tento projekt byl finančně podpořený Pardubickým krajem ve výši 10 000,- Kč. Uskutečnila se Čertovská besídka ve školní družině, Vánoční besídka ve třídách, akce Valentýnská pošta a karneval ve školní družině. V rámci specifické prevence (Zdravá škola) se uskutečnil dvoudenní projekt „Dny sportu a her 2“, který byl zaměřený na podporu pohybové aktivity u žáků – návštěva zážitkového parku v Českých Petrovicích. Tento projekt byl dotován Pardubickým krajem ve výši 16 000,- Kč.

Statistická data

V loňském roce naše škola řešila problémy týkající se záškoláctví u 2 žáků, vulgární vyjadřování vůči pedagogům u 2 žáků, vulgární vyjadřování vůči žákům u 2 žáků, porušování školního řádu (nevhodné chování ve škole) u 1 žáka, porušování školního řádu (neplnění školních povinností) u 3 žáků, využití mobilního telefonu (nahrávání výuky) u 2 žákyň. Rizikové chování bylo řešeno individuálními pohovory s žáky, pohovory s rodiči žáků, prostřednictvím výchovných skupin či udělením kázeňských opatření.

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI MPP:

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- poruchy příjmy potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

VYMEZENÍ CÍLOVÉ POPULACE:

- všichni žáci Speciální základní školy Králíky
- školní metodik prevence (ŠMP)
- výchovný poradce (VP)
- všichni pedagogičtí pracovníci
- rodiče

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

NAVRŽENÝ ZPŮSOB REALIZACE:

- ✓ Primární prevenci koordinuje ŠMP, zajišťují třídní učitelé a vyučující v rámci vybraných předmětů (ČJ – KRSv, Čj – ČLv, Ov, VkJ, Kv)
- ✓ Materiál, který používají, je příručka Prevence na ZŠ praktické s pracovními listy a vytvořené Čítanky s pracovními listy
- ✓ Problematika rizikového chování u žáků bude zařazována také při třídnických hodinách 1x za měsíc.
- ✓ Učitelé budou žáky vést k samostatnosti, toleranci a zodpovědnosti, spolupráci a vhodné komunikaci.
- ✓ Všichni pedagogičtí pracovníci se budou snažit, aby u žáků docházelo k postupnému zvyšování sociálních kompetencí, budou podporovat rozvoj jejich komunikačních dovedností.
- ✓ Škola se bude snažit o vytvoření pozitivního sociálního klimatu, prostoru pro smysluplné využití volného času dětí, o jejich výchovu k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu rizikových projevů v chování žáků nabídkou volnočasových aktivit a zájmových kroužků.
- ✓ Žáci musí vědět, kam se mohou obrátit se svými dotazy nebo kde získají potřebné informace (ŠMP, VP, nástěnka).
- ✓ Budou realizovány následující programy:
 - Programy zaměřené na rozvoj dovedností pro život (Jde o schopnosti usnadňující adaptivní chování jedince a pomáhající ve zvládnání každodenních problémů. Životní dovednosti pak v praxi zlepšují mezilidskou komunikaci, schopnost kreativně řešit problémy, rozvíjí kritické myšlení a schopnost zvládnání stresu a náročných životních situací.)
 - Programy zaměřené na rozvoj sociální dovednosti (vytvoření kladných vazeb a dobrých vztahů, přijetí sociálních norem a pravidel, zodpovědnost pro pomoc druhým lidem, všeobecné dodržování základních lidských práv)
Nácvik – interaktivní metody učení, hraní rolí a diskuze
Naučit se:
 - čelit sociálnímu tlaku, umět odmítat
 - asertivní chování (prosazování se, odmítání požadavků, přijímání kritiky, pochvaly, komplimentů)
 - schopnost empatie (interpretace pocitů a chování druhých, porozumění)
 - komunikační dovednosti (hovořit o svých pocitech, být otevřený, vyslechnout druhého, vyjednávat, nacházet kompromis)
 - zvládnání konfliktních a zátěžových situací, řešení problémů, vytváření zdravé sítě sociálních vztahů, mediální gramotnost, zvládnání přechodu do nového prostředí, rodičovské dovednosti

ZAMĚŘENÍ MPP na:

- výchovu ke zdravému životnímu stylu,
- vedení žáků ke smysluplnému a bezpečnému trávení volného času – nabídka školních a mimoškolních aktivit,

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- nejčastěji se vyskytující rizikové jevy – užívání návykových látek (kouření, alkohol), projevy nesnášenlivosti, agresivity a šikany (verbální i fyzické), záškoláctví, netolismus a gambling
- vytváření podmínek pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim
- zlepšování informovanosti pedagogů, rodičů o problémech
- důslednost při dodržování Školního řádu ve všech oblastech projevů rizikového chování dětí
- průběžné vzdělávání školního metodika prevence (ŠMP), výchovného poradce, třídních učitelů a ostatních pedagogických pracovníků školy
- zajištění důvěryhodného poradenství na škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, výchovná komise) i mimo školu.

DLOUHODOBÉ CÍLE:

Žáci:

- minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže
- rozvíjet pozitivní vztahy a komunikaci ve třídních kolektivech
- budovat bezpečné a pozitivní prostředí ve škole
- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- posilovat sociální a osobnostní rozvoj, seberealizaci
- vést žáky k smysluplnému trávení a organizaci volného času
- vést žáky k vhodné komunikaci s dospělými i dětmi
- zvládnout vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- přispět k pochopení významu přátelství, spolupráce a pomoc druhým, slabším
- vést žáky k respektování odlišných názorů a zájmů jiných lidí
- přispět k pochopení pojmu zdraví a péče o něj
- vést žáky k umění ochránit se před cizími lidmi
- vést žáky k umění zvládat zátěžové situace
- přispět k utváření dovednosti umět čelit negativním vlivům vrstevníků a okolí
- podat základní informace o návykových látkách a jejich negativních účincích na lidský organizmus
- formovat odpovědný přístup za své chování
- zvládnout základní sociální dovednosti, umění odmítnout
- zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- vést žáky k řešení sporů nenásilným způsobem
- vést žáky k umění vyhledat pomoc
- učit žáky komunikovat se specializovanými službami (linka důvěry, krizová centra apod.)

Pedagogický sbor:

- pracovat na zlepšování vztahů mezi žáky
- vytvářet pozitivní klima ve třídách, celé škole
- účastnit se vzdělávání v oblasti práce se třídou, prevenci rizikového chování
- spoluúčastnit se na preventivní strategii, tvorbě MPP

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- spoluúčastnit se na realizaci prevence (v rámci vyučovacích předmětů), zvolení si vhodné metody výuky a práce
- vést evidenci prevence realizovanou ve vyučovacích hodinách v třídní knize (poznámky) a na tiskopis prevence ve vyučovacích hodinách (předávají ŠMP)
- monitorovat vztahy ve třídě, vést si deník třídního učitele, navázat spolupráci se ŠMP
- realizovat třídnické hodiny 1x za měsíc
- předcházet rizikovému chování u žáků

Spolupráce se zákonnými zástupci:

- informovat zákonné zástupce o Minimálním preventivním programu, Školním řádu prostřednictvím webových stránek, v tištěné podobě prostřednictvím třídního učitele
- informovat zákonné zástupce o konzultačních hodinách Školního poradenského pracoviště, třídních učitelů
- informovat zákonné zástupce o připravovaných akcích prostřednictvím třídních schůzek, sdělení v deníčku/žakovské knížce
- předávání informačních letáků z oblasti prevence rizikového chování
- rozvíjet spolupráci mezi žáky, zákonnými zástupci a školou zapojením zákonných zástupců do aktivit školy (akce, projekty, tvořivé dílny, vánoční besídka, ...)
- rozvíjet spolupráci se školou prostřednictvím vzdělávacích seminářů či besed pořádaných pro rodiče (dle zájmu, aktuálnosti daného rizikového chování)
- nabídka odborné pomoci, poradenství

KRÁTKODOBÉ CÍLE:

Plnění krátkodobých cílů zajišťují třídní učitelé, učitelé vyučující předměty Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda, Občanská výchova, Výchova ke zdraví, Český jazyk, Tělesná výchova a Výtvarná výchova. Interaktivní programy a projekty v oblasti prevence zajišťuje a koordinuje ŠMP.

Témata prevence a jejich cíle vycházejí z metodické příručky pro učitele (Prevence na ZŠ praktické I, II), která byla vytvořena přímo pro potřebu naší školy na základě ŠVP. Témata jsou vyučujícími zařazena do odpovídajících předmětů a ročníků. Termín realizace daných témat je uveden v tematických plánech pro daný předmět.

STUPEŇ – CÍLE:

POHYB A ZÁJMOVÁ AKTIVITA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života smysluplným trávením volného času, využíváním nabídky kroužků ve škole či ve městě
- posilovat sociální a osobnostní rozvoj, seberealizaci
- získat poznatky o tom, co je pohybová aktivita, jaký je přínos pohybové aktivity pro zdraví člověka
- získat poznatky o tom, co je to volný čas, jak vhodně trávit volný čas
- zamyslet se nad významem kroužků

ÚRAZY DOPRAVNÍ, V DOMÁCNOSTI

- naučit se rozeznávat rizikové situace a pochopit, proč jsou nebezpečné

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- naučit se přemýšlet o tom, jaký úraz se může v rizikové situaci stát
- naučit se bezpečnému chování, naučit se používat ochranné pomůcky
- naučit se přivolat pomoc

ZDRAVÁ VÝŽIVA, NADVÁHA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života, pochopit význam výživy pro zdraví
- seznámit se a osvojit si zásady stravování dětí
- seznámit se a pracovat s potravinovou pyramidou
- umět si zvolit nápoje, které se mohou pít bez omezení, dodržovat pitný režim během dne
- dokázat si vybrat vhodné potraviny či pokrmy pro dopolední svačinu
- dokázat si připravit zeleninový salát, který bude zdravý

KOUŘENÍ A ALKOHOL

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- formovat odpovědný přístup ke svému zdraví (vědět, co je zdravé, co nezdravé)
- získat poznatky a dovednosti, jak si chránit své zdraví (škodlivost alkoholu a kouření, vhodné trávení volného času, nácvik odmítání)

TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: respektovat práva – hlavně osobního bezpečí
- naučit se cenit si sám sebe
- získat poznatky a dovednosti obrany v oblasti týrání a zneužívání dětí
- naučit se rozeznávat nebezpečné situace, naučit se, jak se chránit před takovými situacemi osobního nebezpečí
- naučit se hledat pomoc při problémech

ŠIKANA A ZÁŠKOLÁCTVÍ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (respektovat práva, dodržovat společenské normy, školní řád)
- formovat odpovědný přístup za své chování (přijímat postihy, ale i pochvaly)
- získat poznatky o tom, co je to šikana, agresivita, násilí, jaký je postih
- osvojit si sociální dovednosti (spolupráce, přátelství, sebeúcta, tolerance, hledání pomoci při potížích, ...)
- podporovat dobré vztahy ve skupině, třídě prostřednictvím skupinových her a činností zaměřených na rozvoj důvěry
- rozvíjet spolupráci a toleranci

VANDALISMUS, KRIMINALITA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (respektovat práva, dodržovat společenské normy)
- naučit se cenit si majetku svého i druhých
- formovat odpovědný přístup za své chování
- získat poznatky a dovednosti v oblasti kriminality (co je to krádež, řešení)
- naučit se rozeznávat protiprávní jednání, znát možný postih

PŮSOBENÍ V RÁMCI VÝUKY NA 1. STUPNI:

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

1.ročník

- Pohyb a zájmy – správný denní režim, volba vhodné aktivity
- Úrazy dopravní – chodci, jízda v autě
- Úrazy v domácnosti – bezpečné chování doma
- Zdravá strava a pitný režim, pravidelnost stravování
- Prevence kouření - Normální je nekouřit 1. díl
- Osobní bezpečí – cizí člověk za dveřmi, nácvik říkání NE
- Šikana – dobré a špatné chování, právo na bezpečí
- Krádež – pojem, nácvik oznámení krádeže

2.ročník

- Pohyb a zájmy – denní režim, organizace volného času
- Úrazy dopravní – chodci v zimě
- Úrazy venku – bezpečné chování venku
- Zdravá strava a pitný režim, potravinová pyramida
- Prevence kouření - Normální je nekouřit 1. díl
- Pojem alkohol, nebezpečí pro zdraví
- Osobní bezpečí – cizí člověk za dveřmi, nácvik říkání NE
- Šikana – dobré a špatné chování, právo na bezpečí, nácvik ochrany
- Krádež – pojem, nácvik oznámení krádeže

3.ročník

- Pohyb a zájmy – denní režim, organizace volného času
- Úrazy dopravní - cyklisté a bruslaři
- Úrazy venku – bezpečné chování v létě
- Zdravá strava a pitný režim, potravinová pyramida
- Prevence kouření - Normální je nekouřit 1. díl, nácvik odmítání
- Pojem alkohol, nebezpečí pro zdraví
- Osobní bezpečí – setkání s cizím člověkem, nácvik říkání NE
- Šikana – pojem, postih šikany
- Krádež a její postih, nácvik oznámení krádeže

4.ročník

- Pohyb a zájmy – význam aktivního pohybu, zájmů
- Úrazy dopravní – cyklisté – poranění při pádu z kola, důležitá telefonní čísla
- Úrazy venku – bezpečné chování v zimě
- Zdravá výživa, pitný režim - zásady
- Prevence kouření - Normální je nekouřit 2. díl
- Alkohol a nikotin, negativní vliv, nácvik odmítání
- Osobní bezpečí – setkání s cizím člověkem, obrana, dárky a sliby tajemství
- Šikana a její postih, pomoc
- Záškoláctví
- Krádež a vandalismus – pojem

5.ročník

- Pohyb a zájmy – význam aktivního pohybu, zájmů, předcházení úrazům
- Úrazy dopravní – poranění při pádu na kolečkových bruslích, důležitá telefonní čísla
- Úrazy v domácnosti a venku – drobné úrazy a poranění, 1. pomoc, přivolání lékaře
- Zásady zdravé výživy, využívání nadbytečné energie
- Prevence kouření - Normální je nekouřit 3. díl

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- Alkohol a nikotin, nácvik odmítání
- Osobní bezpečí – setkání s cizím člověkem, obrana, dárky a sliby tajemství
- Šikana a její postih, pomoc
- Záškoláctví
- Krádež, loupež, vandalismus

2. STUPEŇ - CÍLE:

VZTAHY VE TŘÍDĚ, ŠIKANA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (respektovat práva, dodržovat společenské normy, školní řád)
- formovat odpovědný přístup za své chování (přijímat postihy, ale i pochvaly)
- získat poznatky o tom, co je to šikana, agresivita, násilí, postih
- osvojit si sociální dovednosti (spolupráce, přátelství, sebeúcta, tolerance, hledání pomoci při potížích, ...)
- podporovat dobré vztahy ve skupině, třídě (prostřednictvím skupinových her a činností zaměřených na rozvoj důvěry, spolupráce a tolerance)

ZÁŠKOLÁCTVÍ

- formovat odpovědný přístup za své chování (dodržovat školní řád, přijímat postihy)
- získat poznatky o tom, co je to záškoláctví, o jeho postihu
- osvojit si sociální dovednosti (spolupráce, přátelství, hledání pomoci při potížích, ...)
- podporovat dobré vztahy ve skupině, třídě (prostřednictvím her zaměřených na rozvoj důvěry, spolupráci a toleranci)

VOLNÝ ČAS, ZÁJMOVÁ AKTIVITA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života - smysluplně trávit volný čas, využívat nabídky kroužků ve škole či ve městě
- posilovat sociální a osobnostní rozvoj, seberealizaci
- získat poznatky o tom, co je to pohybová aktivita, jaký je přínos pohybové aktivity pro zdraví člověka
- získat poznatky o tom, co je to volný čas, jak vhodně trávit volný čas, zamyslet se nad významem kroužků

ZDRAVÁ VÝŽIVA, MENTÁLNÍ ANOREXIE, MENTÁLNÍ BULIMIE

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života, pochopit význam výživy pro zdraví
- vést žáky ke zdravým stravovacím návykům, zopakovat si zásady stravování dětí a pitného režimu, připomenout si nevhodnost některých nápojů
- zopakovat si význam potravinové pyramidy
- dokázat si vybrat vhodné potraviny či pokrmy pro dopolední svačinu
- poskytnout žákům informace o výskytu, příčinách i důsledcích poruch příjmu potravy
- dokázat si připravit zdravý zeleninový/ovocný salát

KONFLIKTNÍ SITUACE A PATOLOGIE V RODINĚ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: respektovat práva, komunikovat, spolupracovat, ...

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- naučit se cenit si sám sebe, druhých
- získat poznatky a dovednosti v oblasti rodinných vztahů – hádky, rozvod, zanedbávání, využívání, týrání a zneužívání dětí, ..., jejich příčiny, možné následky
- naučit se rozeznávat konfliktní a nebezpečné situace, naučit se, jak se chránit před takovými situacemi
- naučit se hledat pomoc při problémech v rodinných vztazích

RASISMUS, XENOFOBIE, INTOLERANCE

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: respektovat práva druhých, spolupracovat, ...
- předávat znalosti v oblasti multikulturní výchovy (informace o jiných kulturách ve vazbě na kulturu vlastní, vzdělávat se o tom, co se děje při setkávání příslušníků různých kultur a jak správně reagovat)
- předávat dovednosti (učit se přijímat odlišnosti mezi lidmi a kulturami dnešního světa, poznávat, tolerovat, ...)
- předávat společenské hodnoty
- vychovávat k partnerství, spolupráci a solidaritě, usilovat o život bez konfliktů a negativních postojů ve společenství nejen druhých lidí, ale i jiných národů, jazyků, menšin a kultur
- podporovat a respektovat sociální a kulturní identitu žáků
- naučit se hledat pomoc při problémech s rasistickým podtextem

POHLAVNÍ DOSPÍVÁNÍ, ONEMOCNĚNÍ HIV/AIDS A DALŠÍMI NEMOCEMI

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- formovat odpovědnost za své chování
- získat poznatky o vhodně prováděné intimní hygieně
- seznámit se s poznatky a riziky v oblasti reprodukčního zdraví – sexuální kontakty, antikoncepční metody, riziko nechtěného těhotenství, pojem infekce, přehled vybraných pohlavně přenosných nemocí, onemocnění šířící se krevní cestou, seznámit se s mechanismy přenosu, příznaky, s jejich prevencí
- znát zásady bezpečného sexu
- vědět, na koho se obrátit s otázkami týkajícími se antikoncepce
- vědět, kde hledat pomoc při zdravotních problémech

SEXUÁLNÍ OBTĚŽOVÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: respektovat práva – hlavně osobní bezpečí
- naučit se cenit si sám sebe
- získat poznatky a dovednosti v oblasti sexuálního obtěžování a zneužívání dětí
- naučit se rozeznávat nebezpečné situace, naučit se, jak se chránit před takovými situacemi osobního nebezpečí
- naučit se hledat pomoc při potížích

OHROŽOVÁNÍ MRAVNÍ VÝCHOVY MLÁDEŽE

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: respektovat práva – hlavně osobní bezpečí
- naučit se cenit si sám sebe
- získat poznatky v oblasti zneužívání dětí (prostituce, obchod s dětmi, pornografie,...), seznámení s pojmem promiskuita, komerční zneužívání dětí
- naučit se rozeznávat nebezpečné situace, naučit se, jak se chránit před takovými situacemi
- naučit se hledat pomoc při potížích

VANDALISMUS, DELIKVENCE, KRIMINALITA

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (respektovat práva, dodržovat společenské normy)
- naučit se cenit si majetku svého i druhých
- formovat odpovědný přístup za své chování
- získat poznatky a dovednosti v oblasti kriminality
- naučit se rozeznávat protiprávní jednání, znát možný postih

NÁVYKOVÉ LÁTKY – NIKOTIN, ALKOHOL, DROGY

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- formovat odpovědný přístup ke svému zdraví (vědět, co je zdravé, co nezdravé)
- získat poznatky, jak si chránit své zdraví (základní informace o škodlivosti nikotinu, alkoholu a jiných návykových látek, vhodně trávit volný čas)
- naučit se odmítat
- naučit se hledat centra odborné pomoci
- osvojit si kritický přístup k reklamám na tabák a alkoholické nápoje

GAMBLING A NETOLISMUS

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (vhodné využívání volného času)
- získat znalosti v oblasti patologického hráčství a netolismu (základní informace)
- získat poznatky, jak si chránit své zdraví (základní informace o škodlivosti hazardních her a virtuálních drog, možná nebezpečí)
- naučit se hledat pomoc v případě problému

NÁBOŽENSKÉ SEKTY

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života: hájit si právo na svobodu a svobodu volby
- získat znalosti v oblasti náboženství a náboženských sekt (informace o různých náboženstvích, sektách, formulovat rozdíl mezi významem pojmu sekta a jeho používáním v běžném životě)
- získat informace o tom, co se děje při setkávání příslušníků různých sekt, a jak reagovat
- uvědomovat si, co je to manipulativní chování, různé formy manipulativního chování
- naučit se hledat pomoc v případě ohrožení (začne se dít něco protizákonného, ...)

DIVÁCKÉ NÁSILÍ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života (respektovat práva, dodržovat povinnosti diváka, společenské normy, zákony)
- získat poznatky o tom, co je to agresivita, násilí, divácké násilí, postih
- osvojovat si sociální dovednosti (tolerance, spolupráce, hledání pomoci při potížích, ...) a rozvíjet osobnostní pozitivní hodnoty (seberegulace, sebeovládání)
- podporovat dobré mezilidské vztahy, vztahy ve skupině (prostřednictvím skupinových her a činností)
- formovat odpovědný přístup za své chování (přijímat postihy)

SEBEPOZNÁNÍ, SEBEPOJETÍ

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- získat poznatky o tom, co je to sebepoznání a sebepojetí (co o sobě vím a co ne, můj vztah k sobě samému)
- osvojovat si osobnostní dovednosti (rozvoj a zvyšování sebeúcty, rozvoj osobnostní pozitivní hodnoty - seberegulace, sebeovládání)
- osvojovat si sociální dovednosti budováním vstřícného prostředí, podporováním dobrých mezilidských vztahů, zjišťováním Kdo jsem?, poznáváním svých silných stránek, akceptováním vlastního těla, uvažováním o tom Kam jdu? (prostřednictvím skupinových her a činností)

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

STRES, DUŠEVNÍ A TĚLESNÁ HYGIENA

- formovat pozitivní postoje ke zdravému způsobu života
- získat poznatky o tom, co je to stres, duševní hygiena a tělesná hygiena, relaxace
- osvojovat si osobnostní dovednosti – psychohygiena (předcházení a zvládnání stresu prostřednictvím her a činností, relaxačních cvičení)

PŮSOBNÍ V RÁMCI VÝUKY NA 2. STUPNI:

6.ročník

- Vztahy ve třídě a šikana – dobré vztahy, přátelství
- Záškoláctví – pojem, povinnost školní docházky, postih
- Patologie v rodině – domácí násilí
- Jiné národnosti ve státě, diskriminace

7.ročník

- Vztahy ve třídě – vzájemná úcta
- Národnostní menšiny v ČR, rasismus

8.ročník

- Konflikty v rodině – hádka x porozumění
- Volný čas – smysluplné využívání volného času
- Šikana, kyberšikana – trestný čin
- Kriminalita dětí a mládeže – přestupek, trestný čin
- Nebezpečí drog, centra pomoci
- Poruchy příjmu potravy
- Pohlavně přenosné nemoci a jiné šířící se krevní cestou – prevence
- Stres, duševní a tělesná hygiena – pojmy, prevence stresu

9.ročník

- Alkohol, nikotin a drogy – informace o negativních vlivech na organismus
- Divácké násilí – agresivita při sportovním utkání
- Sebepoznání, sebepojetí – pojem, hry a úkoly
- Pohlavní dospívání, intimní hygiena – pojem, čistota
- Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zásady bezpečného sexu
- Sexuální obtěžování, zneužívání dětí
- Patologické hráčství a virtuální drogy – pojem, nebezpečí závislosti
- Náboženské sekty – svoboda x manipulace

ČASOVÝ HARMONOGRAM AKTIVIT, PROJEKTŮ, VZDĚLÁVÁNÍ:

Období	Plán na školní rok 2022/2023	Poznámky
SRPEN	Příprava Minimálně preventivního programu na školní rok 2022/2023 Zodpovídá: Mgr. Lenhartová	

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

ZÁŘÍ	<p>Dvoudenní projekt „SPRÁVNÁ CESTA 3“ Specifická prevence, obsahem je adaptační pobyt v Českých Petrovicích, interaktivní program PPP Ú/O – 2. stupeň – Co tam? (prevence záškoláctví), 1. stupeň - Začátek, dále práce třídního učitele se třídou – pomoc při formování dobrých vztahů, spolupráce, naslouchání, hry stolní a hry sportovní venku Zodpovídá: Mgr. Lenhartová, třídní učitelé</p> <p>Stanovení třídních pravidel Zodpovídají: třídní učitelé</p> <p>Den BEZPEČÍ – prezentace složek integrovaného záchranného systému Zodpovídá: Mgr. Nesvadba</p> <p>MEMORIÁL ČETAŘE ARNOŠTA HRADA - branný závod, spolupráce na aktivitách Zodpovídá: Mgr. I. Nesvadbová</p> <p>Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p>	
ŘÍJEN	<p>Jednodenní projekt „DEN V PŘÍRODĚ“ Specifická prevence, rozvoj spolupráce mezi žáky, pomoc slabšímu</p> <p>Zpracování Školní strategie pro prevenci a řešení školní neúspěšnosti</p>	
LISTOPAD	<p>LINKA BEZPEČÍ Beseda s pracovníkem Linky bezpečí, její význam, pro žáky 2. stupně (5. – 10. r.) Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p> <p>Vyhodnocení grantů r. 2022 Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p> <p>Dvoudenní metodické a supervizní setkání pro metodiky prevence s PPP ÚO Vzdělávání metodika prevence Zúčastní se: Mgr. Lenhartová</p>	
PROSINEC	<p>Vánoční dílna</p>	

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

	<p>Rozvoj dobrých vztahů a spolupráce se zákonnými zástupci Zodpovídá: V. Krsková</p> <p>Školní vánoční besídka Nespecifická prevence, rozvoj spolupráce, dobrých vztahů žáků celé školy, spolupráce se zákonnými zástupci Zodpovídá: Mgr. Lenhartová, třídní učitelé, vychovatelka</p> <p>Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p>	
LEDEN	<p>Podání žádostí o finanční podporu na projekty u Pardubického kraje (prevence, pohybové aktivity) Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p> <p>Vzdělávání pro pedagogy zaměřené na rizikové chování – dle aktuální nabídky Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p> <p>Jednodenní projekt „PRVNÍ POMOC“ – celá škola Nespecifická prevence s pracovníkem záchranné služby/Červený kříž, seznámení s první pomocí při úrazu, nácvik dovedností – přivolání pomoci, srdeční masáž, základní ošetření Zodpovídá: Mgr. Lenhartová, V. Krsková</p>	
ÚNOR	<p>Školní turnaj v piškvorkách Nespecifická prevence, rozvoj schopnosti aktivně trávit a organizovat si volný čas Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p> <p>Karneval (ŠD) Zodpovídá: V. Krsková</p> <p>Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová</p>	
BŘEZEN	<p>Velikonoční dílna Rozvoj dobrých vztahů a spolupráce se zákonnými zástupci Zodpovídá: V. Krsková</p> <p>Dvoudenní metodické a supervizní setkání pro metodiky prevence s PPP ÚO Vzdělávání metodika prevence Zúčastní se: Mgr. Lenhartová</p>	

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

	Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová	
DUBEN	V rámci třídnické hodiny pohovořit s žáky na téma: Rizikové chování v dopravě“ Zodpovídají: třídní učitelé Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová	
KVĚTEN	Dvoudenní projekt „DNY SPORTU A HER 3“ Specifická prevence, podporu pohybové aktivity u dětí, rozvoj dobrých a přátelských vztahů, spolupráce, komunikace Zodpovídá: Mgr. Lenhartová Vzdělávání pro pedagogy zaměřené na rizikové chování – dle aktuální nabídky Zodpovídá: Mgr. Lenhartová	
ČERVEN	Odpolední akce DEN DĚTÍ Nespecifická prevence, odpolední posezení dětí, zákonných zástupců a pedagogů u táboráku, rozvoj dobrých vztahů Zodpovídá: Mgr. Lenhartová, V. Krsková Metodická poradna – online setkání ŠMP Zodpovídá: Mgr. Lenhartová	

1. MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU:

- ankety, slohové práce (v průběhu roku)
- evaluační dotazník pro žáky ke zjištění, zda mají žáci jasno v problematice rizikového chování
- evaluační dotazník pro pedagogické pracovníky k celkovému vyhodnocení

SUPERVIZE:

- průběžné vyhodnocování na čtvrtletních pedagogických poradách (věcné)
- v rámci školení metodiků prevence v Bělči (PPP Ú/O) či online setkání
- závěrečné hodnocení realizace minimálního preventivního programu – analýza MPP na konci školního roku

PORADENSTVÍ NA ŠKOLE

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- konzultační hodiny třídních učitelů (zápis v ŽK)
- konzultační hodiny výchovného poradce – Mgr. Iva Nesvadbová (pondělí, úterý 7:00 – 7:45 h)
- konzultační hodiny školního metodika prevence – Mgr. Martina Lenhartová (pondělí 11:45 – 12:30 h, úterý 7:00 – 7:45 h)
- konzultační hodiny logopeda – Mgr. Leona Šponarová (pondělí 13:20 – 14:10 h)

SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A JINÝMI ORGANIZACEMI

PEDOGOGICKO- PSYCHOLOGICKÁ PORADNA Ústí n/O.	465 521 296	PhDr. Novotná Petra, Mgr. Sychrová Markéta, Mgr. Klementová Jana
SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM Ústí n/O.	465 523 715	Mgr. Štantejská Lada
STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE Ústí n/O.	465 526 969	Mgr. Milan Jirout
POLICIE ČR – OO Králíky	158, 974 580 721	npor. Mgr. Jiří Bílý
ZÁCHRANNÁ SLUŽBA	155	
PEDAGOGICKO- PSYCHOLOGICKÁ PORADNA Šumperk	583 215 279	Mgr. Radka Roučová
MÚ Králíky – OSPOD	465 670 861	Bc. Strnad Bohumír
KR. ÚŘAD – ODBOR ŠKOLSTVÍ Pardubice	466 026240	Mgr. Černíková Renata
STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV Praha	267 082 970	Mgr. Bernardyová Simona
ÚŘAD PRÁCE Králíky	950 172 235	Mgr. Martina Kolářová
HASIČI Králíky	950 587 197	npor. Mgr. Karel Hlava
HORSKÁ SLUŽBA Dolní Morava	601 302 617	
MĚSTSKÉ MUZEUM Králíky	465 631 117	Mgr. Michal Kos
OCHRÁNCI PŘÍRODY Králický Sněžník	584458 649, 724 800 877	Ing. Radislava Nožířová

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Naše škola nabízí zájmové kroužky, dále informujeme žáky o možnosti navštěvovat další kroužky ve městě Králíky prostřednictvím plakátu na nástěnce Prevence, které nabízí především sportovní kluby, ZŠ, ZUŠ.

Školní kroužky:

- Logopedie hrou
- Klub deskových her a zábavné logiky
- Doučování angličtiny

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ AKCE, AKCE SPORTOVNÍHO A KULTURNÍHO CHARAKTERU

- Sportovní turnaje a soutěže – Sportovní hry Lanškroun, Parapohár Pardubice
- Relax and sport resort Dolní Morava, Sportareál České Petrovice, další zážitkové programy
- Turistické vycházky do okolí
- Vánoční výstava
- Vánoční jarmark
- Velikonoční výstava
- Vánoční koncert - vystoupení žáků ZUŠ
- Tančíme pro radost – vystoupení žáků ZUŠ
- Filmová a divadelní představení
- Vzdělávací exkurze – Městské Muzeum Králíky, ...
- Den zásahových složek
- Přírodní rezervace Králický Sněžník

Přílohy:

1. Program proti šikanování (bezpečnostní a krizový plán), šikana zaměřená na učitele
2. Krizový plán při řešení rizikového chování u žáků

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Příloha č. 1 MPP

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT -21149/2016

BEZPEČNOSTNÍ PLÁN:

Speciální základní škola Králíky má jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany. Ředitel školy má zároveň odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy také za prevenci šikany zaměřené na učitele.

Podoby šikany:

1. Přímá – fyzická (př. bití), verbální (př. nadávky), neverbální (př. výhružná či zesměšňující gesta a mimika, ničení věcí)
2. Nepřímá – ignorace, izolování, pomluvy, nařčení ze sexuálního obtěžování, ponižování, ničení pověsti a reputace
3. Elektronická – kyberšikana

Charakteristika šikany:

1. Šikanování je jakékoliv jednání žáka/žáků, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků či učitele.
2. Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese.
3. Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, které nemají znaky šikanování (opakování, záměrnost) a žák/pedagog je schopen se tomuto jednání bránit, opětovat je.

Přímé varovné signály šikanování:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmouvání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování:

- žák je o přestávkách často osamocení, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Odpovědnost školy:

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky. Pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Ohlašovací povinnost školy:

1. Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu oznamuje toto ředitel školy Polici ČR.
2. Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností nebo poskytování školských služeb – oznamuje třídní učitel zákonnému zástupci agresora i oběti,
3. Podezření, že je dítě v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že ohrožuje samo sebe – oznamuje ředitel školy OSPOD.

Odpovědnost rodičů:

- rodiče zodpovídají za zdravý vývoj dítěte
- podezření na šikanu oznamují třídnímu učiteli či řediteli školy
- jsou informováni o průběhu vyšetřování

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- připravený letáček Varovné signály šikany

Trestné činy v souvislosti se šikanou:

vydírání, omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody, útisku, těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, vraždy, loupeže, krádeže, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, poškození cizí věci, znásilnění, kuplířství, pohlavního zneužití, nebezpečné vyhrožování, nebezpečné pronásledování, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení

Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně:

- nebezpečné pronásledování (stalking)
- účast na sebevraždě (např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě)
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (např. “odposlech“ e-mailu)
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti)
- pomluva (např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť)

Podávání podnětů, stížností a oznámení:

- při podezření na šikanu se rodiče obrátí na třídního učitele nebo pedagoga, v jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází
- není-li rodič spokojen s řešením případu, podává stížnost řediteli školy
- je-li rodič nadále přesvědčen, že postup školy je nedostatečný, obrací se na tyto instituce:
 1. zřizovatel školy – Pardubický kraj
 2. Česká školní inspekce (posta@csir.cz)
 3. školský ombudsman (ombudsman@msmt.cz)
 4. veřejný ochránce práv (podatelna@ochrance.cz)
 5. státní zastupitelství

Opatření školy:

- nastavujeme vstřícné vztahy mezi žáky a učiteli, žáky navzájem a mezi učiteli navzájem
- vytváříme pozitivní atmosféru ve škole – nastartování procesů tvorby bezpečného prostředí ve škole
- důsledně a systematicky vedeme žáky k osvojení si norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- poskytujeme žákům dostatečné množství informací týkající se šikany s ohledem na jejich věk a sociální vyspělost, informace poskytujeme i rodičům
- odmítáme jakékoliv projevy násilí mezi žáky či zneužití moci
- hovoříme o rozdílu mezi škádlením a šikanováním
- zahrnujeme témata šikany do výuky jednotlivých předmětů (Prv, Čj – KSv, Ov, VkJ)
- třídní učitelé pracují s třídními kolektivy – volí si vhodné a odpovídající organizační formy
- definujeme šikanu a její projevy jsou považovány za hrubé porušení školního řádu
- klasifikační řád stanovuje sankce za porušení pravidel chování
- mapujeme úroveň vědomostí o šikaně mezi žáky i učiteli
- diagnostikujeme výskyt šikany na škole formou dotazníkového šetření
- třídní učitel s žáky vytváří třídní pravidla, vztahující se k vzájemné úctě, spolupráci, rozvoj pozitivního klimatu ve třídách
- máme ustanovený užší realizační tým – třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy
- pracujeme s tolerancí a respektem k odlišnostem žáků, pracujeme se sebehodnocením žáků
- organizujeme cílené preventivní programy
- sledujeme riziková místa ve škole – šatny, WC, chodby, školní třídy během přestávky
- ředitel školy zajišťuje dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách
- probíhá vzájemná komunikace a informovanost mezi pedagogy – při pravidelných poradách (informovat o tom, čeho si kdo všiml, na koho je třeba dávat pozor atd.)
- věnujeme pozornost změnám v žakovských kolektivech
- při zpozorování nezdravého chování, příznaků nezdravých vztahů a nevhodného chování vůči některému z žáků, neprodleně tuto skutečnost nahlásí pedagog třídnímu učiteli, metodikovi prevence a vedení školy
- po potvrzení šikany a vyřešení případu shrneme postupy a výsledek řešení
- poskytujeme školní poradenské služby rodičům a žákům
- spolupracujeme se specializovanými institucemi (PPP, SVP, pediatři, odborní lékaři, psychologové, OSPOD, Policií)
- věnujeme pozornost dlouhodobému vzdělávání celého pedagogického sboru

Zmapování situace – analýza a syntéza, motivování pedagogů ke změně

- dotazníková šetření pro žáky a rodiče
- sociometrické interní šetření
- individuální rozhovory s žáky a rodiči
- zápisy ze školních akcí, besed (postřehy, záměry, zjištěná rizika)
- informace v katalogových listech

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů

- Vzdělávání pedagogů v oblasti šikany – proškolen celý pedagogický sbor
- Vzdělávání školního metodika prevence – Právní odpovědnost při rizikovém chování u dětí, Šikana a její prevence (šk. rok 2016/2017)
- Supervize neprobíhají z důvodů absence odborného pracovníka, probíhají pouze intervize

Užší realizační tým

- Ředitel školy – Mgr. Zdeněk Nesvadba
- Školní metodik prevence – Mgr. Martina Lenhartová
- Výchovný poradce – Mgr. Iva Nesvadbová
- Třídní učitel
- Vychovatelka školní družiny – Věra Krsková

Primární prevence v rámci třídy

Každý pedagog, obzvláště třídní učitel, je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy. Žáci by měli znát a umět pracovat v *komunitním kruhu*, při *skupinové práci*, vyjadřovat se slušně a otevřeně při zpětné vazbě. Pracuje se s třídními pravidly a dynamikou třídního kolektivu. Využívají se *hry*.

Povinnosti pedagoga:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, schránka důvěry, vedení školy, linka důvěry
- třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas, a umět si s nimi o tom povídat, mají-li zájem, snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ni
- vytvořit třídní pravidla slušného chování (proti šikanování, oslovování křestním jménem)
- vést diskuse o tom, jaký je rozdíl mezi šikanováním a škádlením, hledat odpovědi: Co mohu udělat já sám a co ostatní, abychom se ve třídě cítili bezpečně a v pohodě?, řešení otázky: Co by se dalo dělat společně zajímavého?

Primární prevence ve výuce

Témata prevence jsou zapracována do školního vzdělávacího programu. K tomuto účely jsou využity předměty, které se přímo vztahují k prevenci rizikového chování (Výchova ke zdraví, Občanská výchova, Prvouka, Čj - Komunikační výchova).

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Žáci jsou seznamováni s následujícími tématy a jsou u nich rozvíjeny tyto znalosti a dovednosti:

- co je a co není šikana, kyberšikana
- co je a co není bonzování - rozdíl mezi žalováním a oznamováním šikany
- vysvětlit žákům všechny aspekty šikany, kyberšikany, její rizika a nebezpečí
- jakým způsobem se zastat oběti
- jakým způsobem vyhledat pomoc dospělého

V rámci výuky se prevence prolíná dalšími předměty – Český jazyk, Tělesná výchova, Výtvarná výchova, Pracovní vyučování:

- skupinová práce
- vzájemná pomoc žáků
- školní projekty
- výlety a exkurze
- sportovní hry při tělesné výchově

Primární prevence ve školním životě i mimo vyučování

Do školního života zahrnujeme dění, které přesahuje rámec oficiální činnosti třídy:

- školní akce
- sportovní soutěže a aktivity
- aktivity napříč ročníky
- zájmové kroužky
- družina
- riziková místa (přestávky, polední přestávky)

Ochranný režim

- Školní řád
- Minimálně preventivní program
- Krizový plán školy
- Školský zákon
- Zákon č. 356/1999 Zákon o sociálním právní ochraně dítěte
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j.: MŠMT -21149/2016)

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Postup pedagogů při řešení šikany je uveden v krizovém plánu školy (příloha MPP).

Škola se snaží systémově spolupracovat s rodiči těmito prostředky:

- rozesílání letáčků
- vzájemné informování o šikaně (škola či rodič)
- vzájemná spolupráce
- pravidelná účast rodičů na třídních schůzkách 2x ročně
- možnost využít konzultačních hodin třídního učitele, výchovného poradce, školního metodika prevence (uvedeno v žákovských knížkách, na nástěnkách)
- účast na projektu tvořivé dílny pro rodiče, besedy v rámci prevence pro rodiče
- setkání v rámci akcí družiny – Karneval, Čarodějnice, Den dětí
- školská rada
- výchovné komise
- webové stránky školy, facebook

Školní poradenské pracoviště

- Výchovný poradce – Mgr. Iva Nesvadbová
- Školní metodik prevence – Mgr. Martina Lenhartová

Termín konzultačních hodin dle aktuálního rozpisu. Jiný termín je možný po telefonické dohodě.

Spolupráce se specializovanými pracovišti, kontakty

PPP Ústí nad Orlicí, 465 521 296 (PhDr. Novotná P.)

OSPOD Králíky, 465 670 861 (Bc. Strnad B.)

PČR Králíky, 465 631 333

PČR Ústí nad Orlicí

SVP Mimóza Ústí nad Orlicí, 465 526 969

Dětský diagnostický ústav Hradec Králové, 495 211 809

Lékař pro děti a dorost Červená Voda, 465 626 458 (MUDr. Měchurová O.)

Vztahy se školami v okolí

- Spolupráce školních metodiků prevence z regionu
- Spolupráce vedení škol z regionu

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

KRIZOVÝ PLÁN:

Společný postup při řešení šikanování

Třídní učitel, který věc vyšetří, vždy spolupracuje se školním metodikem prevence, výchovným poradcem. TU skutečnost oznámí vedení školy.

Řešení počáteční šikany – zvládne škola:

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
5. zajištění ochrany obětí
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a) rozhovor s oběťmi a agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) rozhovor s agresorem (směřování k metodě vnějšího nátlaku – výchovná komise)
7. realizace vhodné metody
 - a) usmíření
 - b) vnější nátlak (výchovný pohovor, výchovná komise)
8. třídnická hodina
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor s rodiči obětí
10. třídní schůzka
11. práce s celou třídou

Řešení pokročilé šikany (výbuch skupinového násilí) – nutná pomoc zvenčí:

První kroky pomoci:

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana obětí, zastavení skupinového násilí

Příprava podmínek pro vyšetřování:

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé výpovědi
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

Vyšetřování:

7. rozhovor s obětí a informátory
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory

Náprava:

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Řešení kyberšikany:

V případě podezření na kyberšikanu bude škola při šetření spolupracovat s OSPOD a Policií ČR.

1. třídní učitel zajistí ochranu oběti – kontaktuje operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu, ...
 2. zajistit dostupné důkazy s podporou IT kolegy
 3. důkladně vyšetřit a žádat odbornou pomoc externího pracovníka, kontaktovat a spolupracovat s webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo
 4. opatření – dle závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil
 5. informovat a poučit rodiče – oběti a kyberagresora, postupy a zásady jsou stejné jako u šikany, poučit rodiče koho mohou kontaktovat (policie, OSPOD, PPP, právní zástupce, ...)
 6. žádat konečný verdikt a informace – konečné stanovisko všech zainteresovaných institucí a dalších subjektů
 7. postih dle školního řádu
- a) doporučit oběti/rodičům – ukončit komunikaci - neodpovídat, blokovat útočníka, mluvit o tom, co se jí/jemu děje – poradit se s někým blízkým, vyhledat pomoc, oznámit útok, ukládat důkazy, žádat konečný verdikt
- b) pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, oznámí tuto skutečnost Policii, v případě podezření má povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

Nápravná opatření:

1. výchovná opatření – školní poradenské pracoviště
2. snížení známky z chování – pedagogická rada
3. ředitel školy doporučí rodičům agresora dobrovolné umístění do SVP
4. ředitel školy podá návrh OSPOD k zahájení práce s rodinou
5. škola umožní agresorovi individuální výchovný plán – školní metodik prevence
6. následná dlouhodobá práce s obětí i agresorem – třídní učitel, školní metodik prevence
7. práce s celým třídním kolektivem – třídní učitel, školní metodik prevence

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Šikana zaměřená na učitele

dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT -21149/2016

PREVENCE ŠIKANY UČITELE ŽÁKEM:

Cílem je vytváření a udržování bezpečné školy.

Celoškolní přístup:

- dobré sociální klima (podpora dobré sborovny, podpora vedení školy, oceňování práce pedagogů, vytváření atmosféry důvěry, podpora spolupráce pedagogů, podpora nekonfliktního řešení problémů)
- připustnost rizika výskytu šikany učitele ve škole
- otevřené odmítání takového chování
- realizace prevence a intervence

Co dělá pedagog:

- nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě
- řeší včas konflikty a nerespektování
- pracuje s pravidly chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování (školní řád)
- vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou
- usměrňuje řešení na individuální konzultaci, vyhýbá se konfrontačnímu tónu
- posiluje zapojení žáků do výuky, dává jim na výběr
- činí úkoly a výuku pro žáky zajímavými
- propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků
- jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout
- očekává úspěch u všech žáků a podporuje je
- dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře
- staví na silných stránkách žáků
- nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou
- při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost
- všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, popř. vedením školy
- všímá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je, podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák cítí přijatý

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

KRIZOVÝ PLÁN:

ŘEŠENÍ ŠIKANY UČITELE ŽÁKEM:

Šikanu oznamuje pedagog, který je obětí vedení školy, aby nezůstal v této situaci sám. Učiní tak i pedagog kolegy, který se stal obětí takové šikany. Důležité je vyhodnotit závažnost situace. Je důležité porozumět tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Ten může být i bolestivý pro svědky.

Postup:

1. zajištění bezpečí a odborné pomoci – vedení školy
2. zajištění dohledu nad žáky ve třídě – vedení školy
3. izolace agresora – školní metodik prevence
4. zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě – školní metodik prevence, třídní učitel
5. posouzení sociálních vztahů ve třídě odborníkem (PPP ÚO) – školní metodik prevence
6. zajištění intervenčního programu k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (program selektivní či indikované prevence) – školní metodik prevence
7. řešení situace s žáky, rodiči, ostatními pedagogy – vedení školy, třídní učitel, školní metodik prevence
8. po vyřešení šikany revidovat krizový plán

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Příloha č. 2 MPP

KRIZOVÝ PLÁN

při řešení projevů rizikového chování u žáků

Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28, Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT-21149/2016

Tento plán doporučuje postupy škol při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže:

- **Návykové látky** (metodické doporučení Příloha č. 1)
- **Rizikové chování v dopravě** (metodické doporučení Příloha č. 2)
- **Poruchy příjmu potravy** (metodické doporučení Příloha č. 3)
- **Alkohol** (metodické doporučení Příloha č. 4)
- **Syndrom týraného dítěte - CAN** (metodické doporučení Příloha č. 5)
- **Školní šikanování** ((metodické doporučení Příloha č. 6)
- **Kyberšikana** (metodické doporučení Příloha č. 7)
- **Homofobie** (metodické doporučení Příloha č. 8)
- **Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus** (metodické doporučení Příloha č. 9)
- **Vandalismus** (metodické doporučení Příloha č. 10)
- **Záškoláctví** (metodické doporučení Příloha č. 11)
- **Krádeže** (metodické doporučení Příloha č. 12)
- **Tabák** (metodické doporučení Příloha č. 13)
- **Rizikové chování ve školním prostředí** (metodické doporučení Příloha č. 14)
- **Netolismus** (metodické doporučení Příloha č. 15)
- **Sebepoškozování** (metodické doporučení Příloha č. 16)
- **Nová náboženská hnutí** (metodické doporučení Příloha č. 17)
- **Rizikové sexuální chování** (metodické doporučení Příloha č. 18)
- **Příslušnost k subkulturám** (metodické doporučení Příloha č. 19)
- **Domácí násilí** (metodické doporučení Příloha č. 20)
- **Hazardní hraní** (metodické doporučení Příloha č. 21)
- **Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví** (metodické doporučení Příloha č. 22)

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Konzumace návykové látky (NL)

Zde je nutné si uvědomit, že tento postup se vztahuje nejen na nelegální návykové látky, ale rovněž na alkohol a v určité omezené míře i na tabák.

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy a školského zařízení nebo v době školního vyučování či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby. K takovému účelu poslouží obálka – žák vloží NL za přítomnosti svědka do obálky, obálku pedagogický pracovník zalepí a svým podpisem přes přelep, podpisem svědka a žáka zajistí objektivitu úkonu. Podle zdravotního stavu žáka případně ihned informuje rychlou záchrannou službu. V případě, že není nutné volat rychlou záchrannou službu, sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka, a to za přítomnosti svědka, a bezodkladně informuje vedení školy. Tento záznam předá k založení školnímu metodikovi prevence do jeho agendy.
3. V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou předlékařskou první pomoc a volá rychlou záchrannou službu a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
4. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník vyrozuměním zákonných zástupců.
5. S ohledem na to, že po požití NL není žák způsobilý pobytu ve škole a účasti na vzdělávacím procesu, je nezbytně nutné, aby si jej převzali zákonní zástupci; pokud si jej nemohou zákonní zástupci převzít, může tak po jejich souhlasu učinit osoba blízká. V případě, že zákonné zástupce nelze sehnat nebo si odmítnou pro žáka přijet, je nutné požádat o součinnost Policii ČR a OSPOD.
6. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky a dbát pokynů pracovníků školy. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
7. Současně škola za podmínek stanovených v § 6 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, splní oznamovací povinnost k orgánu sociálněprávní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
8. Školní metodik prevence poskytne žákovi a jeho zákonným zástupcům základní informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
9. Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Je ovšem nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový sobě a podle typu užití NL může být nebezpečný i okolí, ale jeho jednání z právního hlediska není významně škodlivé (z právního hlediska se zpravidla jedná o přestupkové jednání, na něž se nevztahuje oznamovací povinnost); distributor se vždy dopouští jednání, které má znaky trestného činu.
V případě distribuce je stanovena oznamovací povinnost.
10. Prokázané navádění jiných žáků k užívání NL je považováno rovněž za velmi rizikové a může naplňovat podezření z trestného činu. Nevztahuje se na něj, ale oznamovací povinnost podle trestního zákoníku.
11. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů, upravuje problematiku testování při důvodném podezření na ovlivnění návykovou látkou, ale je nutné si uvědomit, že testování dětí a studentů pedagogickými pracovníky je v podstatě nemožné. Aby mohl pedagogický pracovník podezřelého žáka testovat, musel by být

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

uveden v tomto zákoně jako subjekt, který je oprávněn vyzvat anebo provést orientační vyšetření, a to není. Oprávnění k takovému testování mají pouze speciální subjekty, kterým toto právo ukládá zákon – příslušník Policie České republiky, příslušník Vojenské policie, příslušník nebo občanský zaměstnanec Vězeňské služby, strážník obecní policie nebo osoba pověřená kontrolou podle jiného právního předpisu (podrobněji viz Šejvl, 2018).

Distribuce NL ve škole

Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání splňující znaky trestného činu. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí škola o této skutečnosti vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu a je zde z hlediska trestního zákoníku povinnost takové jednání přerušit. Vzhledem k tomu, že pedagogický pracovník nemůže takovou látku vyhodit nebo jinak znehodnotit, nezbývá mu nic jiného než kontaktovat Policii ČR.

Přechovávání NL ve škole

Přechovávání NL je vždy protiprávním jednáním. Podle množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je toto protiprávní jednání blíže specifikováno buď jako přestupek, nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka). Toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

Pedagogický pracovník nehodnotí, o jaký typ porušení zákona se jedná a zda se žák dopustil přestupku, nebo trestného činu. Protiprávnost jednání kvalifikuje policejní orgán.

V případě podezření, že žák u sebe přechovává NL, je nutné tuto látku zajistit a předat ji policii. Pedagogický pracovník nesmí a není oprávněn takovou látku zlikvidovat nebo předat zákonným zástupcům. Pokud by tak postupoval, dopustil by se protiprávního jednání.

Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany dětí v obci s rozšířenou působností. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález NL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za NL, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury, neochutnávají ji, nepřesypávají, nečichají k ní.
- O nález ihned uvědomí vedení školy a Policii ČR. Zajištění látky provádí policie, pokud nehrozí zničení nebo ztráta látky. Pedagogický pracovník následně o nález zpracuje písemný záznam.
- V případě časové překážky na straně policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nález, obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a podpisem pedagogického pracovníka a uschovat do školního trezoru, zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrželi u některého žáka látku, kterou považují za NL, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy, zákonného zástupce a Policii ČR.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- O nálezu sepišou stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že žák zápis odmítne podepsat, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce.

- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy mají pracovníci školy důvodné podezření, že některý ze žáků má NL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o důvodné podezření z protiprávního jednání. Může se jednat o podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR. Není zde sice oznamovací povinnost, ale pouze Policie ČR může provést prohlídku žáka a po příslušných expertizách nechat NL zničit v souladu s právními předpisy.

- Pracovníci školy bezodkladně vyrozumějí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.

- Žáka je nutné mít do příjezdu policie izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

Můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Rodiče, PPP, OSPOD. Vymezení, kdy už nejde o prevenci, ale represivní opatření přestupek, trestný čin informace - Policie ČR/OSPOD.

Možnost a limity pedagoga

Pedagog, pokud má podezření, popř. zkušenost s výrazně rizikovým chováním žáka, má možnost konzultovat nápadnosti v chování žáka s výchovným poradcem ve škole, popř. obrátit se na příslušnou Pedagogicko - psychologickou poradnu s žádostí o konzultaci.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Pediatra, rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se. Rodiče, i když dítě nechodí do školní jídelny.

Možnost a limity pedagoga

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), **doporučit popř.** zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně nterpretována).

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

ALKOHOL

Jestliže si žák nebo student **přinesl do školy alkohol** a jde o porušení školního řádu, škola má postupovat podle § 31 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon). Žákovi nelze prohledávat osobní věci. V případě nezletilého žáka spolupracujeme s rodiči (zákonnými zástupci dítěte. Je vhodné zjistit, od koho žák alkohol získal. Pokud žák uvede, že alkohol zakoupil v obchodě, je namístě vyrozumět Policii ČR nebo obecní policii o tom, že dochází k prodeji alkoholu dětem, aby bylo provedeno šetření. Pokud pedagogický pracovník zjistí, že žák má u sebe alkohol, může jej vyzvat, aby se ho zbavil nebo jej odložil, zároveň je možné uplatnit sankce podle školního (vnitřního řádu).

V případě, že žák uvede, že **alkohol vzal doma**, je rozhodně vhodné událost probrat s rodiči dítěte a upozornit je na to, že musí zabránit tomu, aby se dítě k alkoholu dostalo, musí být přijata náležitá opatření, neboť rodiče jsou zodpovědní za výchovu dítěte. V případě, že se situace opakuje, je vhodné oznámit věc orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) k provedení šetření v rodině. Jestliže se jedná o opakovaně nespolupracující rodiče, je namístě řešit situaci, kdy dítě přineslo alkohol z domu, přímo s Policií ČR. Lze podat oznámení, aby policie posoudila, zda nedochází k páčání trestné činnosti v rodině žáka nebo studenta.

Pokud žák nebo student **ve škole požil alkohol**, okamžitě mu v další konzumaci zabráníme.

V případě potřeby je poskytnuta předlékařská první pomoc pro intoxikaci alkoholem, při ohrožení života nebo zdraví se neprodleně volá zdravotnická záchranná služba na tísňové lince 155. Pokud je nezletilý žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání, musíme vyrozumět zákonného zástupce, aby si dítě přišel vyzvednout. Se zákonným zástupcem je nutné také následně řešit, kde dítě alkohol vzalo a proč ho konzumuje ve škole. Konzumaci alkoholu ve škole je dobré řešit podle školního řádu, se zákonnými zástupci, opakované porušení hlásíme OSPOD a Policii ČR. V takovém případě lze doporučit postup, kdy si zákonný zástupce odvede žáka a následně vyučující hodiny nejsou žákovi omluveny. Opakované podávání nebo prodávání alkoholu dítěti, pokud zjistíme, kdo alkohol podal nebo prodal, zakládá podezření z trestného činu podávání alkoholu dítěti podle § 204 trestního zákoníku, viz výše.

Jestliže žák nebo student **nabízí ve škole alkohol ostatním žákům**, dopouští se přestupku, viz výše. Pokud by podal alkohol jinému žákovi ve větší míře, opakovaně nebo sice v malém množství, ale velkému počtu dětí najednou (ve větší míře), může se jednat o podezření ze spáchání trestného činu podání alkoholu dítěti podle ustanovení § 204 trestního zákoníku (není zde ale povinnost takové jednání překazít ani oznamovací povinnost podle trestního zákoníku). Při zjištění této skutečnosti je namístě přivolat Policii ČR k prošetření události a u nezletilého žáka vyrozumět zákonného zástupce. V případě, že je ohrožen život a zdraví dítěte, je nutné zavolat zdravotnickou záchrannou službu. Namístě je také vyrozumění OSPOD, neboť se jedná o dítě požívající alkohol (jsou naplněny podmínky uvedené v § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí), a to podléhá oznamovací povinnosti.

V případech, kdy se jedná o osobu mladší 18 let, je postup školy založen zpravidla pouze na školském zákoně: i) přinesení alkoholu do školského zařízení, ii) přinesení alkoholu z domova, iii) požití alkoholu ve školském zařízení. V případě nabízení alkoholu ve školském prostředí se může jednat o podezření z přestupku (případně, při splnění dalších, přísnějších podmínek, i o podezření ze spáchání trestného činu), a v takovém případě má školské zařízení možnost volat Policii ČR.

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN

Jak postupovat:

Učitel může žákovi zachránit i život

Školy a školská zařízení jsou spolu se zdravotnickými zařízeními těmi subjekty, které případy týrání, zneužívání či zanedbávání dítěte oznamují příslušným úřadům nejčastěji. Pedagogové jsou navíc od lékařů ještě v užším průběžném kontaktu s dětmi. Učitelé jsou hned po rodičích dítěti nejbližší. A pokud pedagog vyučuje dítě, které je pravděpodobně týráno, může sehrát klíčovou roli při zamezení dalšímu týrání – může

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

mu pomoci zbavit ho dalšího fyzického nebo psychického týrání a může mu dokonce někdy zachránit i život.

Na řadě je odborník

Je právem každého pedagoga, aby sám zvolil postup, který považuje v daném případě za nejlepší. Tehdy, když dítě samo přizná, že je týráno, nebo když si učitel jinak potvrdí, že bylo nějak fyzicky nebo psychicky poškozeno, měl by kontaktovat odborníky. Při zjištění nějaké zdravotní újmy se však nedoporučuje kontaktovat jen lékaře. Pediatr si totiž přeje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče. Také do pedagogicko-psychologické poradny by mělo dítě jít spolu se zákonným zástupcem. Pokud se však škole podaří domluvit se s poradnou na kontaktu bez účasti rodičů, je považováno toto porušení pravidel za přijatelné. Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu.

V případě, že má učitel podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje a komunikace s rodiči také k ničemu nevede, je nezbytné kontaktovat především OSPOD, a to podle spádové oblasti, kam škola v dané obci přínáleží, tedy podle obcí s rozšířenou působností. Na těchto úřadech je veden registr problémových rodin a je tedy možné, že po avízu školy budou sociální pracovníci hned vědět, jaké problémy jsou s danou rodinou spojeny.

Pozor na skutečnost o neoznámení trestného činu a nepřeřazení trestného činu - týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřeřazení trestného činu (§ 367 TZ) tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřeřazení tr. činu a neoznámení tr. činu.

Dítě se mi svěří osobně

1. uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost
2. seznámit s tím co nejužší okruh dalších osob
3. pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
4. komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
5. vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii
6. ohlásit na policii
7. ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách
8. jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

Dozvíím se – oznámím řediteli školy – kontaktujeme policii a OSPOD

Zjistím to z nějaké školní ankety nebo otazníku

Dítě se vyjadřuje někdy v náznacích a nejasně, proto je velmi důležité porozumět tomu, co vám vlastně říká. V každém případě s ním navažte o přestávce nebo po vyučování rozhovor, ale tak, abyste nebudili nežádoucí pozornost. Jestliže vám dítě potvrdí vaši domněnku, postupujte jako výše. Nevyslychejte ho a nepodsouvejte mu své názory, nechejte ho volně vyprávět.

Dozvíím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů

Nejprve přemýšlejte, jestli tomu nasvědčuje i vaše pozorování. Pokuste se s dítětem navázat rozhovor, ale do něčeho ho nenuťte. Prostředníkovi řekněte, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo. Nevyšetřujte a nijak nepátrejte. Jestliže si nejste jistí, oznamte věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prošetří.

Dítě je obětí sexuálního napadení

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Jestliže se stalo oběti napadení cestou do školy a útočником je neznámá osoba, potom urychleně vše oznamte policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Chovejte se pevně a jednoznačně a dítě neopouštějte až do příchodu rodičů.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

ŠKOLNÍ ŠIKANOVÁNÍ

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně)
- agresivního řešení problému (např. násilím)
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání
- předjímaní recidivy útočníka
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka)
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace)
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany

Postupy pro vyšetření a řešení šikany

První pomoc při počáteční šikaně:

1. odhad závažnosti a formy šikany;
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směrování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směrování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídnická hodina:
 - a) efekt metody usmíření;
 - b) oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Náprava

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů nápravná opatření, z nichž některá přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy);
- realizace individuálního výchovného plánu agresora;
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného v diagnostickém ústavu.

Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

- (1) Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte. Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Rodiče pak mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.
- (2) Škola by měla hned na začátku školního roku informovat rodiče o programu proti šikanování.
- (3) Když rodiče přijdou žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte – nereaguje pedagog obranně a nedůvěřivě. Nevyjadřuje pochybnosti, nechápe prosbu rodičů jako stížnost. Nezlehčuje situaci tvrzením, že jejich dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o škádlení atd. Je nutné rodiče v klidu vyslechnout, nechat vymluvit,

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

nepoučovat, aktivně naslouchat. Je potřeba se umět doptat na důležité informace. Podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit.

- (4) Škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena. V praxi se vyskytuje závažná chyba, kdy si ředitelé pozvou najednou rodiče údajných obětí a údajných agresorů, podezřelé žáky, některé pedagogy a vyšetřují situaci se všemi najednou, případně pořizují video nebo audio záznam.
- (5) Rozhovor s rodiči obětí probíhá individuálně. U počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních. Někdy je užitečné připravit rodiče obětí i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany.
- (6) Vážnou chybou je neinformování rodičů o řešení šikany. Chybou je taktéž nepřipravená třídní schůzka a opakované řešení šikany s rodiči, což vede k eskalaci destruktivních procesů a negativních emocí.
- (7) Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila. U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byl na schůzce přítomný školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (případně i externí odborník).
- (8) Rozhovory s rodiči, rozhovory s protagonisty šikany (oběťmi, svědky, agresory) jsou náročné. Určený pedagog pro prevenci a řešení šikany musí absolvovat alespoň základní výcvikový kurz – první pomoc při šikanování.

KYBERŠIKANA

Kdy se škola má začít zabývat kyberšikanou?

Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které nám pomůže se rozhodnout pro správný postup řešení.

Poslouží k tomu zodpovězení tří otázek: Týká se kyberšikana žáka mé školy? Jak jsem se informaci dozvěděl? Děje se kyberšikana během vyučování?

Pro řešení kyberšikany potřebujeme počítačovou gramotnost

- ICT technologie nejsou špatné, ale záleží jen na nás, zda je využijeme ve svůj prospěch či neprospěch
- **nutná spolupráce ŠMP a TU s odborníkem IT** (zálohování dat, zajištění stop,...)
- prověřit všechny možnosti napadení (SMS, youtube, profil, email, www....)
- základní znalost a povědomí o využívání mobilů a ICT technologií

Co dělat?

1. Zajistěte ochranu obětí

Kontaktujte operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd.

2. Zajistěte dostupné důkazy s podporou IT kolegy

3. Důkladně vyšetřete a žádejte odbornou pomoc

Vyšetřete všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie,...). Kontaktujte a spolupracujte s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo.

4. Opatření

Zvolte takové opatření a řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil.

5. Informujte a poučte rodiče

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Informujte rodiče oběti i rodiče kyberagresora. Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora). **Poučte rodiče** o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

6. Žádejte konečný verdikt a informace

Při zapojení a následně celém prošetření případu trvejte na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (PČR...) a dalších subjektů (rodiče).

7. Postihy

Při postizích agresorů postupujte v souladu se školním řádem a již vypracovaným krizovým plánem.

Oběti je třeba doporučit, aby:

- Neodpovídala;
- Ukládala důkazy (screenshoty);
- Mluvila o tom, co se jí děje.

1. Ukončete komunikaci

Nekomunikujte s útočníkem, nesnažte se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožujte, nemstěte se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.

2. Blokujte útočníka

Zamezte útočníkovi přístup k vašemu účtu nebo telefonnímu číslu a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktujte poskytovatele služby).

3. Oznamte útok, porad'te se s někým blízkým, vyhledejte pomoc

Svěřte se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovte někoho, kdo má vyšší IT gramotnost.

Kontaktujte školu a specializované instituce (PPP, policii, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.).

4. Uchovejte důkazy

Uchovejte a vystopujte veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování.

5. Žádejte konečný verdikt

Po prošetření celého případu trvejte na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyzoomět OSPOD. Učitelé, pedagogičtí pracovníci, vychovatelé, atd. by měli vědět, že v současné době žádné prostředí, kde se zdržuje více dětí delší dobu pohromadě, není vůči šikaně imunní. V těchto kolektivech je třeba zvýšeně věnovat pozornost různým příznakům skrytého násilí, jak fyzického tak psychického, které by šikanu mohly signalizovat, důsledně se věnovat prevenci, vytvořit kolektiv se zásadou, že silný chrání slabšího, kolektiv, kde vládne duch práva a spravedlnosti, důvěra k autoritě a vzájemná solidarita.

HOMOFOBIE

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat především pracovníky Pedagogickopsychologických poraden, kteří obvykle mají zkušenosti s řešením šikany obecně, i když někdy postrádají povědomí o specifických šikany homofobní. Je-li podezření na spáchání trestného činu, potom je třeba kontaktovat Policii ČR v souladu s pokynem MŠMT; ke stažení zde: [http://www.msmt.cz/socialni-programy/spoluprace-predskolnich-a-skolskych-zarizeni-s-policii-crpolicii-cr](http://www.msmt.cz/socialni-programy/spoluprace-predskolnich-a-skolskych-zarizeni-shttp://www.msmt.cz/socialni-programy/spoluprace-predskolnich-a-skolskych-zarizeni-s-policii-crpolicii-cr). Trestné činy jsou takové skutky, kterými jsou definovány Trestním zákoníkem, č. 40/2009 Sb. v platném znění. V souvislosti s homofobií se může objevit podezření na různé trestné činy, například: poškození cizí věci (§ 228), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404) omezování osobní svobody (§ 171) či ublížení na zdraví (§ 146).

Možnosti a limity pedagoga

Pedagog může významným způsobem ovlivnit atmosféru ve třídní skupině a měl by být schopen včas rozpoznat nebezpečí vzniku homofobního obtěžování či šikany. V oblasti prevence či zachycení prvních projevů tohoto sociálně patologického jevu je role pedagoga naprosto nezastupitelná. Ve fázi, kdy je již šikana rozvinutá, je však třeba kontaktovat odborníka, který má kvalifikaci k řešení takových závažných situací. Rovněž za situace, kdy se pedagog může domnívat, že některý ze studujících má intrapsychické problémy související s jeho sexuální orientací či pohlavní identitou je vhodné kontaktovat některé odborníka. Současně by měl mít pedagog zcela jasno ve svém postoji k řešení problematiky sexuální orientace či pohlavní identity.

EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFobie, ANTISEMITISMUS

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Rodiče vyrozumět v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním nebo antisemitským podtextem.

Policii vyrozumět v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované formy násilí.

Možnosti a limity pedagoga

Pedagog má možnost sebevzdělávání v problematice extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu i v procvičování argumentačních schopností. Výraznou roli může sehrát jeho neformální autorita a charisma. Obtížné je prosazování pedagogických protixtremistických postupů tehdy, pokud extremismus, rasismus, xenofobie či antisemitismus podporují rodina, partneři nebo vlivní vrstevníci a vzory mladých lidí.

VANDALISMUS

Doporučený postup

1. Podmínky zacházení se školním majetkem je zakotveno ve školním řáde a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost. Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

2. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhejte po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
3. Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikujte na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
4. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumíte o tomto chování zákonného zástupce žáků a žákyň a dohodnete s nimi způsob náhrady škody.
5. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil není ochotný škodu nahradit, vyrozumíte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
6. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferujte tento způsob náhrady škody.
7. O způsobené škodě proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím...
8. Snažte se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ní následně pracovat.

V případě, že se práce s příčinou vymyká vašim možnostem nebo pro ni nemáte zákonné opodstatnění, hledejte na vás navazující instituci nebo organizaci, která s příčinou pracovat může a umí a zprostředkujte kontakt mezi ní a žákem nebo žákyní, kteří se vandalismu dopustili, např. PPP, SVP.

Kdy hlásit rodičům?

V případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznamujte rodičům vždy.

Kdy hlásit policii?

V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPOD?

V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

- a) Přesně stanoveno v Metodickém pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
 - Při neomluvené absenci v rozsahu alespoň 1 vyuč. hodiny TU vyčká, zda zák. zástupce doloží důvody nepřítomnosti, TU **upomíná** vhodným způsobem, není-li důvod nepřítomnosti doložen TU učiní záznam, TU **kontaktuje** zák. zástupce a informuje je o absenci – řešení domluvou či domluva na dalším postupu (poradenství, služby, doučování, ...), zápis, důraz na pozitivní přístup a konstruktivní řešení, domluvit se na opatření, zde nastupuje práce ŠMP
 - **Písemná pozvánka k osobnímu jednání**
Neformální (za účelem konzultace), formální (doporučeným dopisem), formální (doporučeným dopisem s doručenkou)
 - **Schůzka zák. zástupců s TU** (zápis, záznam opatření, termín další schůzky)

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- **Podpis IVýP** (forma spolupráce se školou, žákem, zák. zástupcem, nastavení vhodné podpory pro žáka/zák. zástupce)
- b) Při podezření o výskytu záškoláctví musí třídní učitel informovat vedení školy.
- c) Při nápravě záškoláctví je nutné navázat kontakt s dítětem, komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování, hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte, nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo, zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď, společně hledat cesty k nápravě, připravit dítěti podmínky v rodině i ve škole pro nápravu.
- d) Navázat kontakt s rodiči, vyjádřit porozumění jejich emocím, vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování, přeznačkovávat chování k dítěti /způsob komunikace mění vnitřní postoje/, vést k porozumění motivaci chování dítěte, soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace, na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto, dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností.
- e) Při snaze dítěte zlepšit svoje chování pedagog bude dítě podporovat, oceňovat jej a povzbuzovat.

Ve **Školním řádu** jsou uvedena konkrétní pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví. Vycházejí z Metodického pokynu MŠMT, č.j. 10 194/2002 – 14 „k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ ze dne 11. března 2002. Absenci žáků ve škole evidují třídní učitelé. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

Ve školském zákoně v § 30 se uvádí, že ředitel školy vydává školní řád, který mj. upravuje práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců ve škole, informuje o provozu a vnitřním režimu školy, upravuje podmínky ochrany žáků před projevy rizikového chování, obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků jejich vzdělání.

O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona.

Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhlaška č. 48/2005 Sb., § 17. Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád. (Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování.) Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).

V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Oznámení školy o zanedbání školní docházky je přiděleno referentovi, který projednává přestupky (kurátor pro děti a mládež oznámení dostane jen na vědomí.) Ten zváží, zda jde o přestupek nebo se může jednat o trestný čin. (V tomto případě se věc posílá na příslušné oddělení Policie ČR). Pokud si referent není zcela jistý, posílá věc k posouzení státnímu zástupci na Okresní státní zastupitelství. Po prostudování oznámení, pokud jsou materiály o vině rodičů dostačující a referent usoudí, že je již není třeba předvolat, proběhne zkrácené příkazní řízení, při němž se bez nařízení jednání vydá rozhodnutí (“příkaz“) o vině rodičů nebo zákonných zástupců. Mohou dostat napomenutí nebo pokutu do výše 3 tisíc Kč. V tomto případě se náhrada nákladů na řízení neplatí. Kdyby s příkazem zákonní zástupci nesouhlasili a odvolali se, příkaz by se zrušil a proběhlo by nezkrácené příkazní řízení. To bývá zahájeno také v případě, jsou-li o vině rodičů pochybnosti. Jde o ústní jednání. Zákonní zástupci jsou předvoláni jako obvinění. Za nezkrácené řízení se platí také náhrada nákladů řízení ve výši 1000 Kč (lze odpustit, nutno zdůvodnit). Pokud vyjde najevo, že rodiče nejsou vinní, řízení se odloží nebo zastaví (např. v případě, když rodiče dítě do školy vodí a ono pak opakovaně utíká). Je třeba rozlišovat, zda se jedná o **nedbalost** nebo **úmysl neposílat dítě do školy**.

V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

V odhalování záškoláctví pomáhají také městští strážníci. V případě, že strážník při kontrolní činnosti zjistí, že dítě v dané době má být ve škole a není, zjistí totožnost dítěte, kontaktuje zákonného zástupce, o skutku sepíše úřední záznam - většinou úřední záznam předává pouze Policii ČR, záznam je součástí spisového materiálu, bývá uložen na služebně. Strážník o zjištěných skutečnostech (nálezu dítěte venku v době, kdy má být ve škole – záškolák) informuje příslušné orgány na základě svých povinností a pravomocí (Policie ČR, OSPOD, zákonní zástupci, případně další instituce dle konkrétní povahy případu).

KRÁDEŽE

1. Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání, sděluje žákyním a žákům od počátku jejich docházky do vaší školy. Užitečné formy vštěpování bývají nejrůznější příběhy, při kterých děti buď dojde, anebo rozčílí následek takového jednání.
2. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
3. Pečlivě se zabývejte příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
4. S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu. Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – tvejte na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
5. Zákonné zástupce zloděje vyrozumíte vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí
6. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumíte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

7. Každou nahlášenou krádeží se zabývejte, vyšetřujte ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje. Jakmile budete k dětem mít proslovy o krádežích, nezačínajte je tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor a vy jste jim říkali, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj. Jakoby normální bylo všechno zamykat a ne nekrást. Rozhovory s poškozeným po nahlášení krádeže rovněž nezačínajte tímto způsobem.
8. O krádeži a jejím šetření proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím ...

Pozor - škoda většího rozsahu (škoda větší dle trestního zákoníku je 50.000,- Kč, škoda velkého rozsahu dle trestního zákoníku je 5.000.000,- Kč, viz. § 138) škoda nikoli nepatrná 5.000,- Kč je hranice pro trestný čin. V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5.000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přešůpek proti majetku dle § 50 zák. o přešůpcích č. 200/1990 Sb. v platném znění. Škoda na odcizené věci od 5.000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 5.000,-Kč, ale bylo použito násilí - vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.

Kdy hlásit rodičům?

Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

Kdy hlásit policii?

V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPOD?

V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

TABÁK

V případě zjištění kouření u dětí a žáků v areálu školy a školských zařízení nebo na mimoškolní akci v rámci plnění školní docházky je třeba informovat pedagogického pracovníka, který následně zpraví zákonné zástupce. Porušení školního řádu řeší odpovědný pedagogický pracovník.

Pedagogický pracovník (třídní učitel, vychovatel, školní metodik prevence) podle závažnosti situace intervnuje nejprve u daného dítěte (informuje o porušení školního řádu, případně udělí výchovná opatření, sdělí žákovi konkrétní rizika, předá relevantní informace a motivuje k nekouření), následně se obrátí na rodiče.

Doporučuje se téma s rodičem diskutovat konstruktivně a citlivě (experimentování s tabákem je v dospívání přirozené), snažit se poskytnout relevantní informace včetně konkrétních rizik, která v případě kouření dítěti hrozí. Pedagogický pracovník může rodiči dále poskytnout odkazy na další informace nebo odborné poradenské služby (např. Národní linku pro odvykání kouření). Cílem je problém řešit primárně na úrovni učitel–dítě–rodič.

Pokud rodiče užívání tabáku u dítěte dlouhodobě nereflktují a opakovaně s pedagogickým pracovníkem/školou nespůlpracují, je možné v krajním případě kontaktovat Orgán sociálněprávní ochrany dětí (dále jen OSPOD).

V případě, že žáci kouří mimo prostory školy či školského zřízení (např. v parku) mimo plnění povinné školní docházky, pedagogický pracovník neuděluje výchovná opatření (Miovský et al., 2015). Může o tom informovat rodiče nebo provést krátkou intervenci u konkrétního žáka.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Pokud pedagogický pracovník u žáků ve škole či na mimoškolní akci najde tabákové výrobky (včetně elektronické cigarety a jejích komponent), ohlašuje to rodičům dítěte. Pedagogický pracovník ovšem nesmí žáky prohledávat. Pedagogický pracovník ve škole, školském zařízení či na mimoškolní akci může žáka vyzvat k vydání těchto tabákových výrobků (nesmí je však bez souhlasu zabavit) nebo může volně položené tabákové výrobky odstranit z dosahu osob mladších 18 let (Miovský et al., 2015).

Pokud pedagogický pracovník zajistí u žáka tabákové výrobky, měl by s nimi postupovat tak, jak je upraveno ve školním řádu (vnitřním řádu), vhodným postupem je předat proti podpisu zákonnému zástupci žáka. Takto by se mělo postupovat také v případě, pokud to škola a školské zařízení ve školním či vnitřním řádu nijak upraveno nemá. Dokument o navrácení tabákového výrobku zákonnému zástupci přiloží k zápisu o jeho zajištění.

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

1. vnitřního prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus a další (viz Přílohy Metodického doporučení), útok na školu ze strany dětí/žáků/studentů (dále jen žáci), případně ze strany pedagogů.
2. vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu - obvykle rodič/rodiče žáka, násilí způsobenému osobou/osobami, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Součástí bezpečnostních a krizových plánů by mělo být stanovení postupů informovanosti všech relevantních osob a subjektů v závislosti na rozsahu a typu krizové situace před/při/po incidentu ve škole. Mezi relevantní osoby a subjekty mohou dle typu krizové situace patřit:

1. pracovníci školy
2. žáci
3. rodiče
4. bezpečnostní složky
5. zdravotnická pomoc
6. externí síť vytvořená za účelem řešení krizové situace (např. psychologů a subjektů poskytujících psychologickou pomoc/krizovou intervenci/preventivní programy pro práci s jednotlivci, skupinami, třídou, pedagogickým sborem apod.),
7. pracovníci orgánů sociálně právní ochrany dětí.

Součástí těchto postupů musí být také pravidla pro komunikaci s médii (mediální obraz vytvářený o situaci významně zasahuje do zpracovávání zážitku u osob, které násilnou situací prošly nebo jí byly dotčeny, např. nevhodný způsob medializace sebevraždy může mít za následek šíření sebevražedných sklonů mezi mladistvými apod.)

Možnosti a limity pedagoga

Pracovníci školy, především pak pedagogičtí pracovníci, musejí být informováni o faktorech spojených s útokem, současně musí vědět, že prožití situace, která vede k ohrožení zdraví nebo dokonce života vede ke zvýšené citlivosti všech aktérů a ke zranitelnosti. K běžným reakcím na prožitou tragédii nebo krizovou situaci patří:

- strach a o obavy z budoucnosti,

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- snížení akademického prospěchu a zhoršení chování,
- noční můry a spánkové obtíže,
- potřeba podpory a jistoty,
- sklony k plačtivosti či k výbuchům zloby,
- vyšší riziko výskytu depresí, drogové závislosti, hrubého chování či sebevražedných sklonů, především u adolescentů.

Pedagog tedy v těchto případech vždy spolupracuje s rodiči, se školním psychologem nebo s odborníky školských poradenských zařízení, zejména Pedagogicko – psychologickou poradnou. Pedagog vytváří ve školním prostředí zázemí klidu a důvěry.

NETOLISMUS

Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách.

Jak postupovat

V každém případě je základem prevence kvalifikované pozorování pedagoga, které může poukázat na více typů rizikového chování. Unavenost, nervozita, náhlé změny v chování, zhoršení prospěchu atd., to vše může učiteli napovědět, že žák prochází nějakou změnou, která nemusí být v pořádku. Zásadní je tedy být citlivý na podobné signály, dokázat nezaújatě pozorovat a hlavně signály nepřehlížet a nebagatelizovat. Potvrzení, že je rizikové chování mezi dětmi běžné, tedy že se stává normou, vede jen k rozvíjení a prohlubování problému.

Možnosti a limity pedagoga

Hlavními úkoly každého pedagoga je vzdělávat a vychovávat. Provádět úspěšné intervence týkající se problematiky netolismu nespadá do jeho kompetencí. V této oblasti musí být pedagog především dobrý a citlivý pozorovatel, který si všímá varovných a nežádoucích změn v chování svých žáků. Podobně jako u většiny typů rizikového chování si můžete všimnout:

- narušení vztahů
- zhoršení prospěchu (žákovi nezbývá čas na učení)
- unavenosti (hraje dlouho do noci)
- ztráty kamarádů (vymění je za ty virtuální)
- zvýšené agresivity (spojené především s nemožností být on-line)

Učitel by měl dokázat vzbudit důvěru a nabídnout adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení (sít' takových kontaktů si můžete vytvořit na základě kapitoly „Sít' partnerů...“) a podpora žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší. Nutná je vždy spolupráce s kolegy, vedením a především rodiči/zákonnými zástupci žáka.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

Legislativní rámec vztahující se konkrétně k netolismu neexistuje. Stejně tak není netolismus definován v rámci Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN10). Vyrozumění se tedy vztahuje spíše k obecným pravidlům zajištění bezpečí a zdravého vývoje žáka ve škole. V každém případě se dá důrazně doporučit kontaktovat rodiče/zákonné zástupce žáka.

SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím chováním je:

- řezání (žiletkou, střepem atd.),
- pálení kůže.
- škrábání,
- píchání jehlou,
- rozrušování hojících se ran,
- značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí,
- obrušování popálené kůže,
- kousání, údery, nárazy,
- dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

Doporučovaný postup:

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení;
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou;
- Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa Pedagogicko-psychologické poradny;
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty - krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance;
- Stanovit jasné hranice a pravidla na půdě školy;
- Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům - například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pocítuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

Nevhodný postup:

- snaha okamžitě odstranit sebepoškozující chování,
- sankce a ignorace

Možnosti a limity pedagoga

Pedagog může v některých případech být nejdůležitějším dospělým motivujícím dítě ke změně, resp. vyhledání odborné pomoci. Na druhou stranu bez spolupráce s rodinou je jeho kompetence (ale i odpovědnost) limitovaná. Poškozující se dítě/mladistvý představuje velkou zátěž na toleranci odpovědného dospělého a rizikový faktor vzniku burn-out syndromu a dalších psychických potíží - učitel zainteresovaný v problému poškozujícího se žáka potřebuje účinné metody prevence vyhoření, podporu nadřízeného a v ideálním případě supervizi u certifikovaného supervizora.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

Ohlašovací povinnost se netýká přímo sebepoškození, ale doprovodných problémů často SP doprovázejících - šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd.

- Povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).
- V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná *hospitalizace na psychiatrii* – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

NOVÁ NÁBOŽENSKÁ Hnutí

Možnosti a limity pedagoga

- a) Pokud dotyčný začne hledat pomoc, je dobré se obrátit na odborníky.
- b) Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství.
- c) Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbit s dítětem vzájemný vztah apod.).
- d) Je nutné, aby si pedagog zachoval chladnou hlavu a vyhnul se nepřiměřenému tlaku na žáka; čím větší je tlak ze strany pedagoga, tím větší je destrukce vztahu ve směru k dítěti i od něj.
- e) Nesnažit se „pravdivě argumentovat“, je to zbytečné.
- f) Zachovat si „životní optimismus“ (vyhledat jiné pedagogy, co mají stejný problém ve třídě, radit se s nimi, sdílet i jejich názory, snažit se být přes veškeré vyčerpání trpělivý a vyčkávat, nezapomenout stále žít také „svůj“ život).

V jakém případě vyrozumět Polici ČR/OSPOD

Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení; pokud má takové podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče/zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou a odmítají se účastnit výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

Žák může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování nebo jeho obětí.

Možnosti a limity pedagoga

Škola by měla být zodpovědná za doplňující vzdělávání svých pedagogů, školních psychologů či metodiků primární prevence. V každé škole nebo instituci, která pracuje s mladými lidmi, by měla být kompetentní osoba, která je s tématem seznámena jak teoreticky, tak prakticky (měla by být vybavena patřičnými dovednostmi, jak se v kritických fázích zachovat). Aby pedagog nebo psycholog uměl adekvátně zareagovat, musí se sám v daném tématu dobře orientovat a měl by mít v záloze někoho, na koho se může obrátit a s kým může dané téma ještě odborně konzultovat.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky

<http://www.protikorupcnihttp://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

Co by mělo být cílem řešení

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Cílem řešení by mělo být oddělit příslušnost k subkultuře a projevy rizikového chování. Tj. neřešit a nesankcionovat příslušnost k subkultuře, ale pouze rizikové chování. Žádná subkultura nemá za „povinnost“ brát drogy či chodit za školu.

Možnosti a limity pedagoga

Pedagog se může k žákovi či studentovi „přiblížit“ akceptací žákovy příslušnosti k subkultuře a vyjádřením porozuměním jeho situaci. Měl by být schopen podat pomocnou ruku a dát jasné hranice nepřijatelným formám chování. Pokud tento přístup nebude účinný, pak je třeba situaci řešit společně s rodiči/zákonnými zástupci a poradenským zařízením.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Pokud má takovéto podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět

Pokud získá pracovník školy hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. **oznamovací povinnost**. V případě zanedbání této povinnosti nastupuje pro tuto osobu trestní odpovědnost za nepřekezení nebo neoznámení trestného činu.

Každý, kdo přijde do kontaktu s dětmi v roli obětí násilí, má právo obrátit se na orgán sociálně právní ochrany dítěte a upozornit na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti, nebo na skutečnosti, že na dětech byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo je podezření ze spáchání takového činu; nebo jsou děti ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte. **Jakmile se tedy kdokoli ve škole dozví o násilí páchaném na dítěti, pak by toto jeho oznámení orgánům činným v trestním řízení mělo být bezodkladné. Souběžně je povinností školy informovat také orgán sociálně-právní ochrany dětí.**

U trestných činů § 198 trestního zákona (týrání svěřené osoby), § 199 trestního zákona (týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě) ani § 187 trestního zákona (pohlavní zneužívání) není ze zákona zapotřebí vůbec zjišťovat souhlas poškozeného s trestním stíháním pachatele.

Co může dělat učitel, pokud má podezření na domácí násilí a zároveň týrání dítěte a rodiče odmítají se školou komunikovat?

V první řadě by se škola měla snažit komunikovat s obětí domácího násilí a přimět jí situaci v zájmu dítěte řešit – například odkázáním na centra pomoci pro oběti domácího násilí. Pokud přesto rodič odmítá komunikovat, má škola v případě podezření na trestný čin povinnost dát podnět policii, informovat OSPOD – sociální pracovnice může vyšetření dítěte psychologem nařídit. Psycholog ale nesmí dát zprávu o vyšetření učiteli bez informovaného souhlasu rodičů. Podněty je možné dávat i přímo státnímu zastupitelství a jako oznamovatel žádat, aby byla škola informována o přijatých opatřeních ve lhůtě do 30 dnů. Škola musí popsat skutečný stav, který je příčinou podezření na trestný čin a samozřejmě vychází z okolností a ze situace, z jaké se o podezření spáchání trestného činu dozvěděla. Pokud se později trestný čin neprokáže, nemůže být pracovník školy odsouzen za pomluvu. Navíc OSPOD musí zachovat mlčenlivost o oznamovateli.

Může dítě samo iniciovat svou ochranu?

Speciální základní škola Králíky,

Nábřeží 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

Dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv. Tyto orgány, právnické a fyzické osoby a pověřené osoby jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc. Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.

Škola versus rodiče

V případech těžkého násilí bývá často řešením rozvod partnerů. Proto by měla škola vědět, který z rodičů má dítě svěřené do své péče a zejména kdy a za jakých podmínek má druhý rodič soudně či dohodou určený styk s dítětem.

Pokud je styk druhého rodiče s dítětem soudně upraven či omezen (např. styk pouze za přítomnosti kurátora), měl by první rodič školu o tomto opatření informovat. Rovněž by měl škole poskytnout rozhodnutí či dohodu o úpravě styku. Škola pak postupuje v souladu se soudním rozhodnutím či dohodou rodičů.

Pokud se druhý rodič i přes soudem nařízené omezení domáhá styku s dítětem na půdě školy, neměla by škola dítě rodiči vydat. Škola by v takovém případě měla ihned informovat druhého rodiče. Dále by měla doporučit rodiči, který se styku domáhá, aby se pro řešení této otázky obrátil na orgán sociálně právní ochrany dětí, nikoli na školu, která nemá v kompetenci takové situace řešit a ani je zprostředkovávat. Je možné zde odkázat na povinnost žáka, který musí dodržovat školní a vnitřní řád a pokyny školy a plnit pokyny pedagogických pracovníků škol vydané v souladu s tímto řádem (srov. JUDr. Pavlíková, I.: Manuál pro učitele ZŠ, ROSA, 2008).

Možnosti a limity pedagoga

Pedagog nemůže nahrazovat služby dalších odborníků – zejména ne psychologů, terapeutů apod. Nevhodnou intervencí může naopak dítěti ublížit.

HAZARDNÍ HRANÍ

Škodlivé (též problémové) hráčství lze charakterizovat jako jakýkoliv druh opakovaného hraní hazardních her jedincem, které způsobuje nebo zhoršuje negativní důsledky, jako jsou finanční problémy a dluhy, rozvoj závislosti, problémy ve vztazích, ale i problémy fyzického a duševního zdraví. Negativní důsledky prožívá také sociální okolí hráče. Škodlivé (problémové) hráčství bývá také označováno jako nutkavé anebo nezodpovědné hráčství. Za škodlivé můžeme považovat i jakékoliv hazardní hraní u dětí a mladistvých, a to nejen proto, že je do 18 let věku zákonem zakázané, ale zejména proto, že závislost se u dětí a mladistvých rozvíjí velmi rychle a může mít vážné důsledky pro rozvoj jejich osobnosti.

Doporučené postupy z hlediska pedagoga školy:

- Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho.
- Zmapovat situaci ve třídě - prevalence, názory, informace o problematice.
- Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc.
- Zpracovat tematiku hráčství do tzv. minimálního preventivního programu školy.
- Adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte.
- Kontinuální proces programu, programy by na sebe měly navazovat.
- Zaměření na změnu postojů a chování.
- Živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami.
- Využívání směrodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí.
- Otevřená hodnotově orientovaná diskuse.
- Realizaci programů navrhuje a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci.

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi.

Možnosti a limity pedagoga školy

Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí by se neměla tolerovat. U drobných neorganizovaných hazardních her (karty o peníze ve škole atp.) se přes zdánlivou nevinost jedná o prvotní formy hazardu a je potřeba jim ze strany školy věnovat pozornost, byť nejde o vysoce rizikové aktivity. Škola by se též měla vhodným způsobem jasně veřejně vymezovat proti této formě rizikového chování.

Škola tak může například hlídat zákaz výskytu heren či reklamy na hazard ve svém okolí, spolupracovat s policií při kontrole dodržování minimálního věku návštěvníků heren a sázkových kanceláří atp. Nelegální organizovaná hazardní činnost už překračuje možnosti a kompetence školy a proti této formě hazardu by měla vždy zasahovat policie.

Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že se naučí účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi). **Zabezpečený internet** na škole a jasná **pravidla pro používání informačních technologií** (například chytrých mobilních telefonů či tabletů atp.) žáky i zaměstnanci jsou základem pro předcházení problémů.

Pedagog může dále do preventivních aktivit **zapojit i rodiče**, například tím, že je informuje o dodržování následujících zásad, které mohou účinně předcházet problémům s hráčstvím u jejich dětí:

- Sami hazardně nehrajte a svými penězi na hraní nepřispívejte - rodiče mají nejdůležitější vliv na utváření postojů dětí (např. otázka hodnoty peněz, seznamovat dítě adekvátním způsobem s hospodařením s penězi v rodině).
- Posilujte zdravé sebevědomí dítěte.
- Získejte si plnou nebo alespoň částečnou důvěru dítěte, naučte se naslouchat svým dětem, věnovat jim svůj čas, posilujte jejich vazbu na rodinu.
- Předcházejte nudě, podporujte kvalitní zájmy a záliby.
- Opatřete si dostatek informací a o problému s dítětem zasvěceně hovořte - otevřeně deklarujte svůj postoj k této problematice.
- Stanovte a důsledně prosazujte zdravá pravidla, za porušení pravidel by měly následovat adekvátní a předem domluvené sankce (např. při hraní krácení kapesného).
- Vneste do finančního hospodaření dítěte pořádek, nedávejte mu větší finanční částky.
- Pokud máte pocit, že problém narůstá, nebojte se spolupráce s odborníky.

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět (rodiče, PPP, OSPOD, Policii ČR atd.)

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mohou poskytnout pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či školní psycholog).

Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět obecní úřad, tedy sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.

Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130, Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

V případě, že se jedná o žáka (studenta) staršího 18 let, tedy plnoletého, i zde mají rodiče, kteří k němu mají vyživovací povinnost a se kterými žák (student) žije ve společné domácnosti, právo znát jeho prospěch a vše týkající se jeho studia. Škola by i v tomto případě mohla rodiče o problému informovat.

DODRŽOVÁNÍ PRAVIDEL PREVENCE VZNIKU PROBLÉMOVÝCH SITUACÍ TÝKAJÍCÍCH SE ŽÁKŮ S PAS VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH ZA ÚČELEM ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY JEJICH ZDRAVÍ

Doporučený postup školy pro prevenci vzniku problémových situací u žáků s PAS:

- Ředitel školy určí pedagogického pracovníka, který bude odpovídat za spolupráci se školským poradenským zařízením, v jehož péči daný žák s PAS je. Tímto pedagogickým pracovníkem by měl být výchovný poradce, školní speciální pedagog či školní psycholog.
- Pověřený pedagogický pracovník seznámí s obecnými specifiky diagnózy PAS a zásadami pro předcházení rizikových projevů chování pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, kteří budou s žákem v kontaktu při výuce, v družině, při odborném výcviku, v tělocvičně, ve školní jídelně atd., se zásadními a podstatnými informacemi o individuálních zvláštích a potřebách daného žáka. O této skutečnosti bude vyhotoven písemný zápis s podpisy všech zúčastněných. Pověřený pedagogický pracovník zajistí ve spolupráci se školním metodikem prevence a pracovníkem školského poradenského zařízení, který se problematikou PAS zabývá, besedy a osvětu žákům školy a jejich rodičům takovou formou, která respektuje typ PAS, nastavení a situaci konkrétního žáka s PAS a případné doporučení odborníků jako psycholog, psychiatr, neurolog atp.
- Pověřený pedagogický pracovník úzce spolupracuje s třídním učitelem žáka, asistentem pedagoga a školním metodikem prevence, ve spolupráci s metodikem prevence organizuje kasuistické semináře pro sdílení dobré i špatné praxe v oblasti prevence a předcházení vzniku nežádoucího chování žáků s PAS, nebo v oblasti řešení akutních rizikových situací. Zajišťuje pravidelné supervize pedagogického týmu podílejícího se na vzdělávání žáka s PAS odborníkem z praxe, případně zajišťuje možnost spolupráce s odborným pracovištěm v souvislosti s dlouhodobým nácvikem zvládnutí krizových situací souvisejících s projevy agrese.
- Třídní učitel, případně jím pověřený asistent pedagoga, úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze získání aktuálních informací o případných změnách. Dle nastavených pravidel školy sám, nebo prostřednictvím určeného pracovníka školy, rovněž kontaktuje klíčového pedagoga školského poradenského zařízení, v jehož péči je žák s PAS veden.
- Třídní učitel, případně jím pověřený asistent pedagoga, pravidelně informuje zákonné zástupce žáka o průběhu vzdělávání. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech rizikového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí oproti nastavenému standardu (například onemocnění, akutní nebo plánované rekonstrukce opravy v areálu školy apod.).
- Třídní učitel při práci s třídním kolektivem vždy zohledňuje věk žáků. Způsobem přiměřeným věku žáků formou nejruznějších metod rozvíjí schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.
- Třídní učitel v případě potřeby a po dohodě se zákonným zástupcem, spolupracuje s lékařskými specialisty, v jejichž péči žák s PAS je - především praktický lékař pro děti a dorost, dětský psychiatr, případně dětský klinický psycholog.

Příklady organizací zaměřených na problematiku PAS -

Speciální základní škola Králíky,

Nábřežní 130 , Králíky 561 69

„Zdravá škola“

“Ekoškola”

www.zspkraliky.cz

zspkraliky@zspkraliky.cz

IČO 61235105, tel.fax.: 465631186

- Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>
- Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS, <http://www.zasklem.com/>
- RAIN-MAN, sdružení rodičů a přátel dětí s autismem (spolek), Ostrava, <http://www.rain-man.cz/>
- Rett Community, Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem, <http://www.rett-cz.com/>
- Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú., <https://www.kresadlohk.cz/>
- Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>
- Jdeme autistům naproti - Olomouc o.s." ve zkratce JAN - Olomouc o.s., <http://www.jan-olomouc.cz/>
- AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>
- Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>

Zpracovala: Mgr. Martina Lenhartová (školní metodik prevence)

Platnost od 19. 9. 2022